

ס פ ר

כ ת ר מ ל כ י ם

קונטרס אחרון

שיחות קודש וסיפורים נפלאים מאת כ"ק אדמו"ר רבן של ישראל
קדוש וטהור אשר אור תורתו וקדושתו זורח בכל העולם זקן האדמור"ם.
הרבי ר' אהרון רוקח מבעלז שזיט"א
כעת בתל-אביב.

משולב בכמה חידושי ש"ס והלכה חשובים מאוד מאת המהבר
והמלבי"ד זכור לאברהם וכתר נהורא על חידושי ש"ס ושיחות קודש.

חלק ראשון

המשך יבוא

אברהם מהודר

הסכמות הגאונים כבר נדפסו בחלק א

ובאזהרה אשר אין הרשות להדפיס או להעתיק ע"י דפוס שום דבר בלי ידיעת המחבר וכרטיקן רבותינו זל"ה ע"ז

כן אבקש אשר כל מי שיקבל ספר זה או שנתקבל כבר לידו ע"י דואר החלק ראשון שישלח לי בלי שום איחר יותר כפי נדבת לבו הטהור לטובת מצבי הכלכלי הקשה, כי איש חלש וישיש כמוני, א"א לו לדלג או לנסוע לחפש את הנדיבים אלה ובפרט שאין לפי כבודי וכבוד אבותי זל"ה, ומי שאין ברצונו או ביכלתו לשלם בעד זה הרשות לו להחזיר לי עכ"פ הספר ע"י דואר ובאחריות המחבר

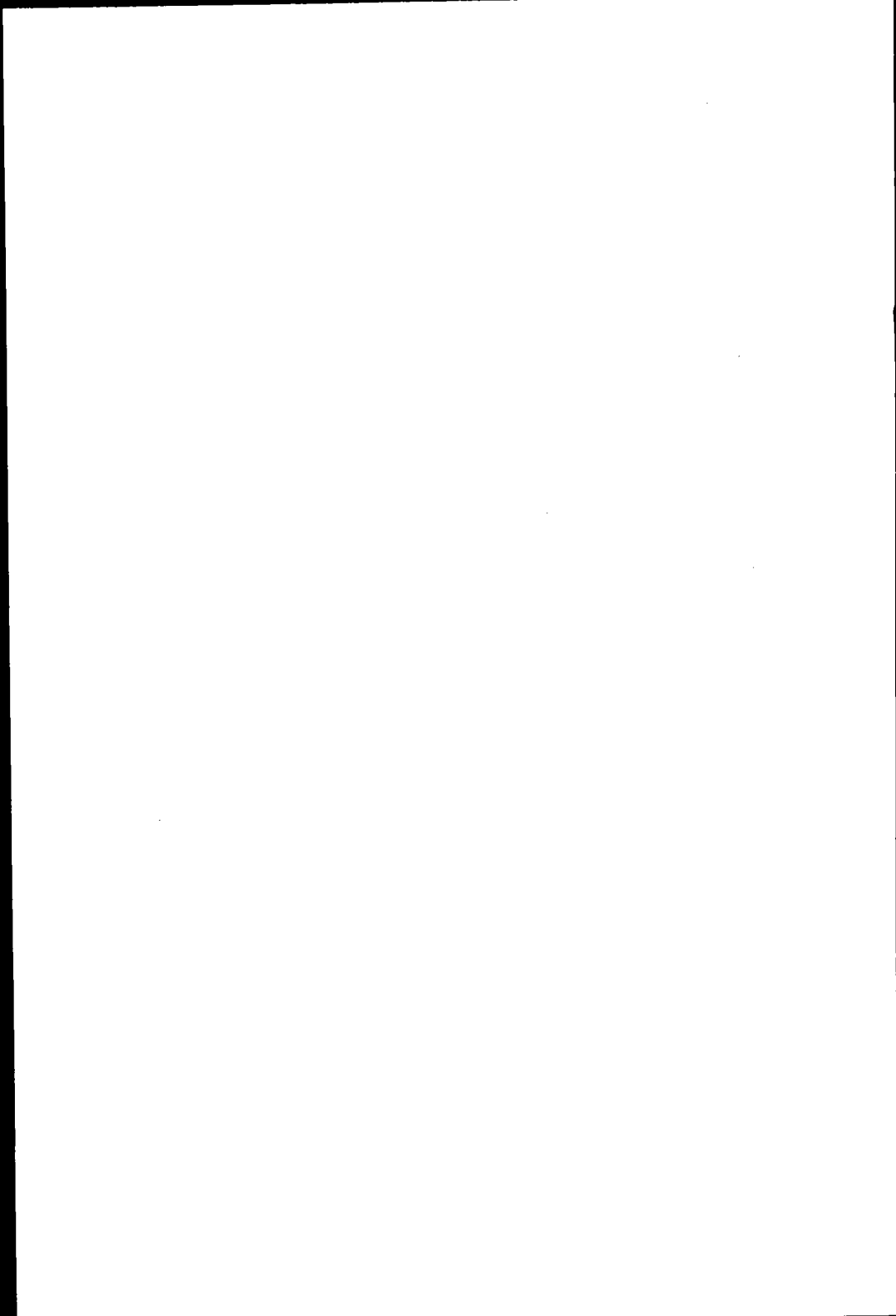
המחבר

נשמו מבפנים

מה שנקלט באוזני מתוך יתר הדברים שאמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלי פרשת יתרו תשי"ד ומתוך הדברים אמר בפירשו על הכתוב פ' הנ"ל פ' י"ח פסוק כ' והזהרתה אתה את החקים ואת התורה והודעת להם את הדרך לכו בה ואת המעשה אשר יעשון והנה ע"ז הכתוב פירש התרגום יהונתן "דא צלותא דבי כנושתא" ע"כ יקשה להבין מה שייכות צלותא דבי כנושתא לכתוב זה ועי"ש בפירש שדווקא א"ע לפרש זה ופירש מרן שליט"א הנ"ל דמובא בס' הקדמון מרבינו היעב"ץ זל"ה כי אשר אלה מתקופי קדמאי שרצו להשיג ע"י חקירת אלקי שלמות הנפש ולא סמכו א"ע על האמונה ואפילו להשיגו מה שהשיגו לפי שכלם מעט אבל נאבד מהם ע"י חקירתם "כח התפילה" עכ"ה של רבינו היעב"ץ זל"ה וזה הרמז בכתוב הנ"ל והזהרתה אתה את החוקים וכו' היינו כי יעשו גם את החוקים וע"ז פירש התרגום יהונתן חל "דא דצלותא דבי כנושתא" עכ"ה מרן הקדוש הנ"ל ויתר הדברים אין בזכרוני ודפח"ה.

ואצרך בזה רמז נפלא מאת המחבר

ב"ה מתוך השיחה בזמן ש"ס ש"ק בבהכנ"ס יפו פ' פקודי תשי"ד על הכתוב ויקהל משה פירש רש"י ממחרת יוהכ"פ וכו' וצ"ע מה נפק"מ בזה אם ה"י זה ממחרת יוהכ"פ או בזמן אחר וי"ל עפי המובא בילקוט פ' זו אמרו רבותנו בכל התורה לא מצאנו פרשה שמתחילה בויהל חוץ מזו אמר הקב"ה למשה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם וכו' כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל בשבת וכו' ע"כ עי"ש והנה עי"ז מלמדנו רש"י בזה לרמזו אשר יהי' נזהר המוכיח בדרשתו לא לקטרג בלשונו על זה ועל זה כדרך המוכיחים לדבר קשות אפילו לש"ש וכאשר הזהיר ע"ז רבינו הקדוש הבעש"ט רק ימליץ על הקהל בכל כוחו ולחפש זכות לדון כאו"א לכף זכות ע"ז שטעו כ"כ מדרך הישר ובמקל געים להמשיך לב השומעים ושיתקבל ויעשו עי"ז רושם להשפיע לטובה והנה אחר יוהכ"פ זמן מחילת עונות לכל ישראל יהי' מי שיהי' אשר כל מי שניצוץ יהודי פועם עוד בקרבו לבו חרד ומתענה ביוהכ"פ ומבקש כל היום בבהכנ"ס על מחילת עונותיו ע"כ מחר ביוהכ"פ אז כל ישראל הם בבחינת זכאים וצדיקים ורק על בחינה כזה אפשר לדרוש כל ש"ק ולעורר לב השומעים לקיים כל מה שהבטחו וקבלו א"ע ביוהכ"פ לא לסור ח"ו מדרך התורה והקדושה

קונטרס אחרון

נוסף עוד כמה דברי שיחות קודש נפלאים ויקרים
שנחסרו מהדפוס ששמעתי מפ"ק אדמו"ר מרן רבשכנה"ג צ"ע
אבד"ק בעלזא כעת בת"א בצירוף עוד כמה ח"ת חשובים
מספרי רבותינו האדמו"רים הקדושים ובתוס' נופך מאת מחבר הספר
„זכור לאברהם וכתר נהורא“ שנדפס מכבר.

אברהם מהודר

רב ביפו רחוב 280 מספר 8

קונטרס אחרון

מהראוי גם בזה להעתיק לשון אדמו"ר צי"ע מבויאן שליטא.
כעת באמריקע — בהסכמתו לספר בשם "תפארת מנחם". והנה — "הלא ידוע
שלא כימים הראשונים ימים האחרונים. בימים הראשונים הי' העיקר אצל אנ"ש
— החסידות — תורה שבעל פה בעת האסיף אחים ורעים אהובים ידידים
מסרו זל"ז דברים ששמעו וטעמו בזה נופת צוף וכל טעם ולא הי' צריכים להדפיסם
כי הי' חקוקים על לבם. אבל כמה חלפן ונשתנו הזמנים תכלית שינוי. אסיפת
חברים וקרובים נעשו רחוקים. ודבר ד' יקר בימים ההם והכתב"י הנמצאים אצל
יחידים ג"כ הולכים ונאבדים וע"כ הדפסת שיחות חסידות שהרחיקו חסידים
הראשונים צריכים אנו לקרב ולחבב לחזק ידי העוסקים בזה וכי' ע"כ נבוא ונחזיק
טובה וחזק לאנ"ש היקרים ונביא ברכה לתוך ביתנו" ע"כ לשונו הזהב אדמו"ר הנ"ל
שליטא.

שגיאות מי יבין!

בקונטרסים הראשונים נמצא הרבה טעויות גם בלי סדר נכון
וכי' רק בקילקולו של מסדר האותיות וכפי שהודה לי ע"ז המדפיס
מאליו והכרחתי עי' להדפיס יתר הקונטרסים בדפוס אחר אח"ז ע"כ
לא לתלות החסרון בהמחבר אשר מאוד מצטער ע"ז ובלי אפשרות
לבר לתקן זה.
המחבר

כאמור בספרי זה חלק א' אין זה ספר הסטוריא ריק מדברי תורה אשר נתפשט כ"כ בזמן זה ע"י איזה חוקרי החסידות חדשים לבקרים כממהין ופטירות וממחברים כאלה הרחוקים בכלל מכל זיק קדושה החן וההוד שבתפארת הקדוש והטהור המעועף על דברי קודש של מלאכי עליון האדמו"רים הדברים יעידו בעצמם ומאליהם בעוה"ש"ת אשר נקלט באוני מאלה אנשי צורה הנקובים בשמותם כאן ששמעתי מפיהם גאונים וחסידים עליון מפורסמים ואשר לא ישנו ח"ו בדיבור בעד כל חללי דעלמא וכמבואר לא רשמתי גם בחלק זה כל הדברים רק עבור אנשים תמימים ונערים י"ש אשר יחפצו ויבקשו להשיב נפשם הטהור ולא לפני חכמים בעיניהם ובזו יבזו לבקר על כל ספר חדש בכלל ובפרט ובאצטליתא דשקרא כי דברים כאלה אין לפרסמם כ"כ ברבים יען האדמו"רים הקדושים לא נזקקים לפרסמם אלה הדברים הדוקרים רק מתוך עין הפזלת של רמות רוחא ונפש ריק דברים פחותים כזה לא בא בחשבון בכלל בענין כזה אחר שכבר נתקדשו הדברים מכ"ק מרן אדמו"ר הקדוש מבעלו שליט"א בעצמו כמובא בחלק ראשון ומכמה וכמה חסידים היותר מפלגים גדולי התורה המפורסמים בין אנ"ש חסידי בעלו אשר כאו"א קבל לידו באהבה וחיבה יתרה הספר בתוכם גם כמה מגאוני היותר מפורסמים בא"י ונתנו ע"ז את השבח הגם שהוא כ"כ רק מעט הכמה עד שכבר אולו מת"י ונתנו ע"ז את השבח רק לעירר את הקורא ע"ז.

האמנם

בטרם נגשתי לערוך ולסדר שיחות מרן אדמו"ר שליט"א מבעלו עשיתי לעצמי חשבון הנפש האם שולט אני בהיסודות... אשר בלעדיהן א"א לגשת לעבודה אחראית כזו ועם זה כל אימת שתפסתי העט בידי כמעט חלפה ועברה במוחי התפילה יראתי בפצותי — קטנתי מעש ובחרדה עמוקה עסקתי בעבודתי ובתוך רגש של אי בטיחות בכחותי רשמתי את הטורים כי מאוד דלה ועניה ידיעתי אודות מדרגותיו ודרכו בקודש של מרן אדמו"ר שליט"א ולעמוד על תוכן שיטתו של האדם הגדול בענקים זה לפיכך צמצמתי עבודתי לציוור שטחי עפ"י אותם הסימנים שאפשר לראותם בעין בשר אשר פעולת צדיק זה מרשים לנו לראות ולא יותר. כי כדי תפיסת מהותה של הנשמה הגדולה אין אנו מתימרים להגיע בזה כדאי להדגיש באותו צדיק קדוש והוד אשר בהיותו עוד צעיר לימים הרעיש כל מי שבא עמו בשיחת ד"ת בחריפותו ובגיל של י"ב שנים

הקדמה

נתמלא הספר "קצות החושן" בהערותיו והשיגותיו כידוע לנו זה ברור, ומפורסמים
כיוכל שנים לאיו"ט לאיש קדוש ונורא שגדול כוחו לגזור גזירות ומן השמים
קיימן וכלשון רבינו האי גאון מובא בהכתב עין יעקב חגיגה פ"ב — "דע כי
דבר זה הוא מקובל אצל כל הראשונים יחד ולא הי' אחד מכחיש בו כי הקב"ה
עושה אותות ונוראות ע"י הצדיקים כמו שהי' עושה ע"י הנביאים" עכ"ל"ה ומובא
כזה בס' עקרים מאמר ד' פ' כ"ח ומטעם זה העדפתי ובררתי מתוך כמה סיפורים
שנשארו לנו לפליטה רק אלו ושיש להם יסוד וערך מוסרי וחינוכי.

והנה מהראוי גם לעורר הקורא הנכבד ע"ז שכמה יחשבו שמרן הקדוש
שליטא מתנמנם בזמן שיושב בשלחנו טהור וכאשר אמר לי כן רב גדול מפורסם
שישב אצלי בשלחנו הטהור בסעודת ש"ק והי' בדעת הרב הנ"ל שזה גם הסיבה
שמבקש כ"כ כמה פעמים להושיט לו מים לרחוץ ידיו באמצע שלחנו אבל מי לא
יבין ולא ירגיש שזה רק ענין שהוא מופשט מגשמיות ושקוע כולו בעולם הרוחני
וכאשר נסיתי בעצמי פ"א להפסיק ולהושיט לו את ידי בזמן שתית לחיים
ולחזיר אותו וחשבתי כי אילו מתנמנם ויתעורר והראה לי בידו הקדושה לבלי
לבלבל אותו והמתנתי עד שנתן לי את ידו בברכתו ונראה ג"כ מי שיושב אצל
שלחנו את הרתת של אימה ופחד שעושה בידי באמצע העבודה הנ"ל וביותר בזמן
שנתעורר ומתחיל להרגיש ולדבר לא נוטל שום פעם את ידיו וכידוע כ"ז לכלנו
וראיתי מובא בספר תפארת שמואל מהגה"ק הנורא האדמו"ר שמואל פרנקל
מדארג זצ"ל"ה דף יג באות ל"ט אשר הי' נראה למראה עינים שהוא ישן בשלחנו
וכשרצה מי להפסיק אותו הקפיד מאד והשיב בזה הלשון "שאני שומע הכל כשאני
ישן ולא נצרך להזכירי את שם החולה שנית" ע"ש.

ואדמו"ר הנ"ל הי' מגדולי האדמורים כנראה מספרו אמרי שפר, ומובא בס' שו"ת
מהרם ש"ך ח' י"ד סימן רכ"ב רכ"ג ובשו"ת אבני צדק אהע"ז סימן ו. ועין בשו"ת
מהרי"ץ חלק י"ד סימן ל"ז בשם הגה"ק הנ"ל ע"ש וזכור כמה פעמים בספר נהרי
אפרסמון בסוגיא דטע"כ דין ג' ע"ש והי' איש קדוש ונורא וכמובא בשו"ת בית
היצור ומתואר אותו בגדול גאונו וקדושתו ובספר אפסי ארץ ובספר תורת משה
מהגה"צ ה"ר נתן נטע יונגרייז זצ"ל"ה ובספר חנוך בית יצחק ומובא שמה אשר לא
היתה אסיפה אחת לטובת הכלל וצורכי רבים אשר הוא לא שמה והי' כגבור לעמוד
לסם יעמו וכל איש ואיש מקרוב ומרחוק הציע לפני קדוש עליון וגאון הנ"ל כל
כל דבר ומבקש ממנו עצתו ע"ש בלשון מחבר הנ"ל והנה אדמו"ר הנ"ל נהג א"ע ג"כ
בעבודתו הקדושה כנ"ל שהתעלף ונעשה פשוט מופשט מגשמיות וחשבו היושבים
בשלחנו כי הוא מתנמנם וכן נשמע על כמה צדיקי הדור היותר מפורסמים.

והנה כמדובר למעלה לא לפני גאוני הזמן ותסידים מפורסמים אשר לא
לדברי אלה זקוקים נאמרו הדברים גם לא לפני אנשים אשר ילחשו ויתלוצצו

בלבבם לאור השמש הזורח בתקופתה לעיני כל לפניהם אין להשתמש רק בלשון הרמב"ן ז"ל בזה"ל. "וכאן אכזריות לראש הפילוסופים ימ"ש שהוא מכחיש כמה דברים שראו רבים וראינו אנחנו אמתתם" עכ"ל"ה (רמב"ן בדרשת "תורת ד' תמימה") רק לפני אנשים תמימים ואפילו יחיד שיגיע לו מהדברים אלה שיתחזק וידע כי גם היום ישנו עמנו כוכב מזהר בהוד נפלא ומכוסה כ"כ

והנה נתקיים באותו צדיק מרן שליט"א דברי חז"ל כל העולם לא נברא אלא לצית לזה ידוע לרוב לכל אנ"ש אשר פ"א נתרבה עכברים בבית המדרש הגדול בעיר בעלו ואכלו והשחיתו כל הספרים היקרים שהי' אוצר רב שמה זה הי' זמן רב עד שהגיע לאזני מרן אדמו"ר שליט"א כי אין שום עצה לזה וצויה מרן שליט"א להשמש הר' נחמן מבהמ"ד לעמוד א"ע ע"י כל החורים שעשו העכברים בבהמ"ד ולהכריז את שמו ושם אמו לבד לא יותר ובאזהרה נוראה כי יותר לא יעשו זה והנה נפסקה תומ"י וכל המתבלים הללו נעלמו מבהמ"ד כ"ז הוא לא פשוט מעשה שנקלטה מן האויר ודברים בטלים רק גלוי וידוע וברור כשמש לכל אלה שהי' שמה בזמן הזה בעיר הג"ל ובבהמ"ד הזה אשר ישנו כמה עדים חיים ע"ז אבל מה להעיד על זריחת השמש בתקיפתה פ"כ לפני כל העולם האמנם אדמו"ר הקדוש שליט"א לא משמש בתור ראש מתיבתא באותו מובן הנהוג בישיבת ליטא וכר' להגיד שיעור של פלפול לפני שירות של תלמידים ועל הרוב הוא סגור ומסוגר בחדרו ועוסק בתורה ועבודתו הקדושה בדברים העומדים ברומו של עולם כשהוא מבודד מכל העולם כולו יותר כששים שנה ועושה את דרכו בחשאי כ"כ אבל תורתו וקדושתו זורח מסוף העולם ועד סופו ומכריזה עליו מבחוץ כנדע לכמה יחידי סגולה אלפים ורבבות שזכו להתאבק בעפר רגליו והוא בלי שום טעם אוכל כלל כל יום ויום ובנידוד שינה כל לילה עד שעה 5 בוקר שמניח א"ע על שתי שעות לא יותר. ובחרדת קודש נתפרסם עוצם קדושתו לקרב כ"כ אלפים ורבבות נפשות מישראל מכל קצוי תבל וכל הארץ מלאה מזיו קדושתו ויראתו ועונים אחריו מקודש מקודש כמלאך ד' צבאות ד' יאריך ימיו ושנותיו עד ביאת הגואל צדק ב"ב וכמו ששמעתי מפי כ"ק אדמו"ר מרן אביו הקדוש זצוקל"ה בעצמו שאמר להרב הגה"צ אבד"ק ראצפרד זל"ה כי בלתי מובן לו מהיכן זכה כ"כ לכן קדוש עליך כזה הארכתי בדברים כאלה להבליג על צערי על גודל הכבוד והרעש שהי' בבעלו מאלפי אנשים בתוכם רבנים רבשכ"בהג מפורסמים בכל העולם והי' האפשרות לראות ולדבר עם צדיק זה רק בשעות של סוף הלילה וקדם עלות השחר וגם זה אחר כמה וכמה ימים של עמידה בתור. וכ"ז נעלם ממני ממש ומתפלץ הלב וכל נחמתנו בזה שנזכה לראותו במהרה כי הולך לימין משיח צדקנו בב"א. וכמובא לעיל ידוע ומפורסם אשר מהיותו צעיר לימים הוא שרוי בתענית כל הימים

והלילות לבד מאיזה טעימה פורתא קודם עלות השחר אשר עוד אז זמנו להיות
 ער כל הלילות משך כל השנים וגם באמצע שתי שעות שנראה כישן במסתו היינו
 משעה 5 — 7 בערך בבוקר הוא מתעורר כמה פעמים באמצע ונוטל ידיו והולך
 בחדרו אנה ואנה ומרחש בשפתיו הקדושים ואפילו בש"ק מנהגו כן רק הקידש
 של יום ש"ק הוא עושה כחצי שעה לפני בין השמשות שלא יהי' כמתענה בש"ק
 ורוחץ א"ע לסעודתו בשלחנו הטהור ופורס רק כזית לכבוד ש"ק ומטעם הנ"ל
 ותומי עושה בזה הפסקה גדולה ועפי' הלכה ברורה לכל בזה כשנשאר מסובין
 על שלחנו לא יהי' בזה משום היסח הדעת וגם קדושת ש"ק נמשך עיי"ז
 כידוע עפי' הלכה המבואר היטב בש"ע הלכות שבת עיי"ש ורק בשעה שמונה בליל
 חורף חוזר לשלחנו ונראה כטועם ממאכלי ש"ק לפי מנהג ישראל אבל מי לא
 רואה שכל מה שמכניס לפיו נפלט בחזרה תחת שלחנו ורק מעט מזה שבוטל
 וכ"ז באימה ובעתה וברתת מפחד ד' והדר גאוונו יתברך וכבר מבואר בתשובתו של
 הכהן הגדול האדמו"ר הגה"ק הר' צדוק מלובלין זל"ה בזה"ל "נשאלתי מאת
 כבוד הרב הקדוש ר' יהודא ליב איגור זצוקל"ה — לאשר גודע לנו דרכו בקודש
 כמדתו של חסידים הראשונים להכין עצמו לפני השי"ת לפני עשיית כל מצוה
 לעשותה כתיקונה וכמאמרה בקדושה ובטהרה ושוהה בזה וכו' ועיי' שמשותהה
 בהכנתה הרבה כדרכו עיי"ז מתאחר בעשיית המצוה עד אחר הזמן וכו' ושאל אותי
 אם רשאי הוא בכך עפי' הלכה או נחוץ להיות מכלל הזריון מקדימין למצוות
 והשבתי לו הדבר הזה פשוט אין צריך לפניו ומבואר בפוסקים בתרומת הדשן
 ובשארית יוסף ועוד פוסקים דמצוה מן המבחר עדיפא דיש להשהות אפילו וכו'
 ומכל שכן איזה שעות וכו' והאיש קדוש הוא ידוע לכל שכל מעשיו ומחשבותיו
 לשם שמים כל היום גם במעשיו מבלי עסק המצוה עתה וכו' ומסיים אחר
 שמביא כמה וכמה פוסקים קדמונים בגודל גאונו ובקיאתו כ"כ ובאריכת גדול כי
 יאחז צדיק דרכו לעשות בקדושה ובטהרה וכו' וטהור ידיים יוסיף אומץ ויעשה
 היל לעשות הצדק בגילה וכו' עכל"ה של כ"ק הגאון הגורא המפורסם בעולם
 האדמו"ר הכהן הגדול מלובלין זל"ה נדפס בסוף ספרו לבושי צדקה עיי"ש
 וכדאי שידעו מזה גם כמה רבנים גאונים השואלים לפ"ת על התנהגותו של
 אדמו"ר מרן שליט"א מבעלו אשר רק נשמע כזה על האדמו"רים הרה"ק הנ"ל
 והרב הקדוש מאוסטרובצי זצוקל"ה המבחל"ח ואשרנו שזכינו עוד במחננו לאיש
 קדוש ונורא במלאך ד' צ' מופשט כ"כ מגשמיות לעיני כל רואה בזמן שלחנו טהור
 ובפרט בהיותו סגור ומסוגר ועוסק בוודאי לטובת הכלל ישראל אשר עלינו מוטל
 חוב קדוש להתפלל עליו כל יום בוקר וערב בזמן תפילתנו כי נזכה לראותו מתוך
 אריכת ימיו ושנותיו ילך לימין משיח צדקנו לגאולתנו ופדות נפשנו כי בצל
 נחיה בגוים עד כי יבוא המבשר בב"א.

הערה: כותב הטורים האלה הי' עד ראיו' בזמן שבא מרן אדמו"ר שליט"א מבעלו מפליטה הגרמנים ימ"ש והנה במוצש"ק הייתי שמה וראיתי אשר בתוך הגאונים מירושלים בתוכם הרב הראשי הגאון הצדיק מהו"ר יוסף צבי דושינסקי רב הראשי לעדת האשכנזים בירושלים גם הרב גאון הגאונים הר' איסר זלמן מלצר ראש ישיבת עץ חיים בירושלים זל"ה ועוד כמה וכמה שחרדו לקבל פניו הקדושים וגם משלחת מכ"ק האדמו"ר הזקן מגור וצוקל"ה הגיע אז ובקשו ממרן שליט"א הנ"ל לקבוע זמן שאפשר לו לבוא לקבל פניו הקדושים והנה הרב הגאון ר' איסר מלצר זל"ה אחר שדיבר עם מרן מבעלו שליט"א משיטת ר"ת בסוגיא דבין השמשות ואחר שמרן אדמו"ר הקשה לו על דבריו השיב הרב ר' איסר זלמן זל"ה שע"ז יתן תשובה מביתו ענין כזה הי' ג"כ בזמן קבלת פנים בעיר ת"א בפני הרב הראשי לת"א הר' עמיאל זל"ה ועוד כמה רבנים גאונים אשר אחד מהם הראה בגלוי כ"כ גודל בקיאותו וחרिפותו בענין חמור בהלכה שם הרב הזה נודע לנו ומרן הקדוש כדרכו ומנהגו התנמנם בכל זמן שהתרוועעו המסובים כ"כ בדבריהם בהלכה עמוקה והנה פתאום נתעורר משנתו והפליט איזה דברים בהלכה אשר לגודל השתוממות נהרס כל דברי הרב הנ"ל אח"ז אמר הרב עמיאל זל"ה שאם נמצא עוד בזמננו איזה רבי הוא הרבי מבעלו גם אמר לי הרב ירושלמי משמשו של הרב א"י אונטרמן רב הראשי לת"א יפו ששמע מפיו שעוד לפני שמונה מאות שנים הי' חידש נפלא גברא רבא כזה הבאתי אנשים גאונים הנ"ל אשר כנודע לא נחשדו בשום נטי' לחסידות בעלו בפרט ע"כ מהראוי לכל אר"א אשר כבוד השי"ת וכבוד התורה יקר וחשוב לפניו ומחסידים שונים להתפלל כל יום בעד צדיק וקדוש עליון זה שהשי"ת יתן לנו מתנה הקדושה שיאריך ימים אתנו עד ביאת משיח צדקנו במהב"א.

הנורא האלקי הר' יחזקאל פאנעט זצ"ה אב"ד במדינת זיבנבערג שהי' בזמן החת"ס זל"ה בתשובתו בספרו מראה יחזקאל שו"ת תשובה ק"ד אחר שהאריך לתארו לפני רב גאון מפורסם בדורו את רבו הגאון הקדוש האדמו"ר הרבי ר' מענדעלי מרומאנוב וצוקל"ה את מידת גאונו כחד בדרא בנגלה ומדרגותיו הנוראים כמלאך ד' צבאות קדוש ונורא מסיים שמה בזה"ל "כי נפלאה דרכו עמקו ורמו גבוה על גבוה ואיני כדאי לספר בשבחו כי לא בינתי שמץ מינה ואנוכי גבוה וחדל אישים הטפל להם ולתורתם טח מראות עיני לא דעת לי ולא תבונה כטפה מן הים שהמה מרגניתא דלית לה טומא וכמשל למלך שיש לו אוצרות זהב וכסף וסגולות מלכים ומקלסים אותו בשל כסף שהמה נגשים אל ד' יותר ממלאכי מרום וכו' ומופשטים מגשמיות מכל וכל וכו' להשפיע לזולתם כאשר יוכלין שאת והמה בחינת אופנים וכו' ואין לנו עסק בנסתרות אבל הנגלות לנו ולבנינו וכו' ידע אינש בנפשי שאין בידו לנסות ולעמוד על סוף דעתו של קטנותו של

חסידים". עכ"ל הזהב בתשובה הנ"ל אות באות שהעתקתי רק איזה שורות ובקצרה ודי למבין.

פתיחה זעירה

והנני לפרש איזה כתובים בפרשת השבוע בנשען על דברי רבינו הגדול הרמב"ן הקדוש ז"ל בהקדמתו לפירוש התורה במתק לשונו שהרשות נתונה לאדם להשתעשע באותיות התורה"ק שנתנה אש שחורה ע"ג לבנה הנדרשת כל אות ותג וע"כ כל חסר שנחסר או יתר אות מהס"ת נפסלה אעפ"כ הרשות נתונה לכאור"א להשיב גפשו לפרש — ועפ"י יסוד ועיקרי דעת חז"ל ורבותנו הקדושים — עי"ש לשונו טהור — הערה מהמחבר — וי"ל דהענין "אש שחורה" ע"ג לבנה מרמז דהגם דפירש שנתפרש הכתוב יוצא מפי איש פשוט מאוד שהוא עוד רק בבחינת "שחורה אני" מצד עצמו אבל ונאווה מצד מעשי אבותיו וזה ע"ג "לבינה" ועי"ז יש לו ג"כ הרשות לפרש עם כונתו לא לשם פנוי' זרה, וראוי וחשוב מאוד לחזק א"ע בזה ולהעתיק ג"כ בזה לשונו הטהור של האדמור הגה"ק הכהן הגדול ר' צדוק מלובלין זל"ה שכותב בספרו "מחשבת חרוץ" גז"י בתוך השורות בזה"ל מק"מ מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל הוא בכלל תורה שבע"פ שנגלה למשה רבינו ומשחדשו צריך שישארו הדברים בעולם הזה גם ע"י כתיבה ועל כן הזהירו הקדמונים לכתוב כל מה שמחדש וכו' כי אין אדם יודע איזה יכשר ואולי הוא הוא החידוש שלא נגלה עדיין לשום אדם בעולם והוא לכך נוצר.

להביא חידוש תורה, הזה — לעולם הזה וצריך שלא יאבד באבדו ח"ו וכו' והוסיף עוד שם מק"מ כל תלמיד ותיק יש לו דבר חידוש השייך לחלקו שלא יוכל אדם אחר ליגע בו וכו' וצריך שישאר קבוע וקיים בפועל וכו'. ומסיים וכן הוא בהראש ובטוש"ע יר"ד סי' ער דהאידינא עיקר מצוה זו בכתיבת תורה שבע"פ ע"כ בספרו מחשבת חרוץ נז.

המחבר

קונטרס אחרון

המשך לקונטרס כתר נהורא בתוך השיחה של דברי תורה עם הגאון הצדיק ר' זאב סולובייציק אבד"ק ברוסק כעת בירושלם אמרתי לן בתוך הדברים גם איזה חידוש נפלא ח"ת מכבוד מרן אדמור מבעלו שליטא ששמעתי בעצמי מפ"ק ונתפעל מאוד ואמר לי שזה דבר גדול. אגב ספרתי לו ששמעתי מפ"ק ששמע מאביו אדמור מרן מבעלו וצוקל"ה שראה את הרב הגאון המפורסם הצדיק ר' יוסף דוב מברוסק וקיננו של הר"ז הנ"ל ושהי' "פניו מאירים". והנה גם לפני הרב הגאון המפורסם הרב הגאון בענגיס רב"ד ירושלים זל"ה אמרתי לו איזה חידוש בתרגום יהונתן חידוש נפלא ששמעתי מפ"ק מרן אדמור מבעלו שליטא והשיב לי כי גם הוא חידש דבר נפלא בתרגום יהונתן. השבתי לו כי יש לי דבר חידש אשר יראה לדעת כי מרן שליטא הוא גם גאון נפלא ברוח הקודש וספרתי לו העניין שהי' בביתי עם בני ושהרגיש מרן שליטא בביתו מרחוק ושומע את קולי והי' זה מכון בשעה שדברתי בביתי לפני השי"ת בתפילתי והזכרתי את שם מרן אדמור שליטא אשר רק בזכות תפילתו שהתפלל על החולה בלילה שלפניו נתרפא החולה. ונתפעל מאוד הרב הגאון הנ"ל "ובספר זכרון יהודא" בהקדמה מדגה"ק רבינו מהר"ם אש זל"ה בול"ה "אל הקורא הנעים אשר לגלוגי ודילוגי עליך אהבה הנה הספר הזה ידעתי כי תדוננו לכך זכות ואם תמצא בו דברי חפץ ותברכנו נפשך, ואל המלגלים ומבקרי מומין לשים דופי תחת יופי תדון לא לפניך ערכתי את הדברים אינני מבקש את כספך שתתן לי עבור הספר וגם לא תבלה את זמנך כלל לך אל אשר תחפץ לבבך" ובספר פלא יועץ באית אסיפה "ראה טובה עשו לנו רבותינו אשר בכל דור זכו וזיכו את הרבים זכות הרבים תלוי בם שאלמלא הם וכו'", ובפרט אנן דור יתום טרדות הזמן רבו עלינו ומי הוא זה אשר תשיג ידו להיות כל הספרים נמצא אצלו וכן יעשו בכל דור כל ת"ח אשר חננו ד' דעת וספרים ישתדל להועיל לרבים מהלכה ודרוש תוכחה ומוסר ואל יחישו ללעג השאננים שאומרים מה הועילו לנו בזה אין זה כ"א ללקט כסף וליטול השם להוציא לאור ספרים — אלו הם ממזקי הרבים וזכות הרביםתלו בו עכ"ה.

א. שמעתי מפ"ק האדמור"ר הגאון המקובל המפורסם מבולחוב זל"ה אשר הוא הי' בחדרו של מרן אדמור"ר הקדוש הר' ישכר דוב מבעלזא וצוקל"ה בהתבודדותו והרגיש שלמד בספר הזוהר ספר בראשית ואחר שהרגיש מרן מבעלזא כי נמצא הנ"ל בחדרו סגר את הספר אבל הרה"צ מבולחוב זל"ה הפציר מאוד במרן מבעלזא שיאמר לו פירש על דבר זה"ק פ' ויחי אשר חיפש בכל

ספרי קבלה ולא נמצא שום פירש גם הבעל מקדש מלך על הזוה"ק עושה שמה טעות הדפוס ואחר הפצרתו כ"כ נהפך פניו הקדושים של אדמו"ר מבעלז כאנפי דנהורא ואמר לו שאין שום טעות הדפוס ואמר לו הפירוש הנכון ע"ז. אח"ז אמר לו התנא של דבי נשיאה אדמו"ר מרן מבעלז הנ"ל ה"ה הרב הגה"ק הר"ר פנחס טוורסקי הנקרא הרב מאוסטילו ופשמישל זל"ה שבקי הוא בכל הזמנים והשעורים שזמיו אדמו"ר מבעלז לומד אבל הזמן והשיעור של לומד הזוהר לא יודע ועל פי כן זוכר כל ספרי הזוהר בעל פה.

ב. כן שמעתי מהחסיד המפורסם נודע לרבים הר"ר מרדכי הירש ריבישובר זל"ה שאמר לי ששמע בעצמו מפ"ק מרן אדמו"ר מבעלז זצ"ה שבזמן תפילתו ביוהכ"פ בתפילת עבודה ה' עומד לפני ציור כל המקדש והעזרה וכל כלי המקדש וההיכל וקודש הקדשים למראה עיניו בדיוק היטב כי ה' זה לצורך כונותיו הקדושים בזמן תפילתו ביוהכ"פ לפני הציבור ע"כ, וכידוע חיבר מרן אדמו"ר מבעלז זצ"ה שני מהדורות על הרמב"ם הלכות כלי המקדש לבד מכמה שו"ת בתקנת עגנות והלכות עירבין ועיין בשו"ת בית יצחק מהרב אבד"ק לבוב שמפליג בשבחו ור"ב גאונו של מרן הנ"ל בספרו ובספר אור המאור להגה"ק הר"ר מאיר שפירא אבד"ק לובלין זל"ה שמפליג מאוד בשבחו גאונו וקדושתו.

זה שייד לקונטרס "כתר נהורא" דף א' ע"א שהבאתי דברי קדשו של כ"ס מרן אדמו"ר שליט"א מבעלז שרמזו ב' תולדות. שזה שאמר יצחק "ראה ריח בני כרית השדה אשר ברכו ד' שרמו בזה לתפילת מנחה שתילקן וכלשון הכתוב ויצא לשוח בשדה שדרשו חז"ל ע"ז על תפילת מנחה והוסיף בפ"ק שבכח תפילת מנחה להכניע כל התנגדות הקדושה עכ"ה וכמובן שיעקב ע"ה התפלל תפילת מנחה קודם שנכנס לקבל הברכות מאביו ולהנצל עי"ז מידי עשיו הרשע, והנה גם בשליחת המלאכים לעשיו נכתב בלשון "כה תאמרו לאדוני לעשיו מנחה" היא שלוחה וכו'". וכבר הקשו המפורשים למה אמר שלא בפני עשיו הלשון לאדוני ועיין באוה"ח ובספר נוע"מ ע"ז ועפ"י דברי קדשו של מרן אדמו"ר שליט"א הנ"ל מה מאוד ימתק הלשון דהרי כבר נמצא בקדמונים שיותר להתפלל תפילת מכניסי רחמים לפני המלאכים שגם הם ימליצו להתפלל בעבורנו וכבר מובא בחז"ל ומובא ברש"י שיעקב תכין א"ע לפני עשיו לדורן, לתפילה ולמלחמה וזה שרמו יעקב למלאכים בלשון הנ"ל — כה תאמרו "לאדוני" והיינו להקב"ה "מנחה היא" כלומר לעזור לו ג"כ בתפילתם ובתפילת מנחה שבכוחה להכניע כל הקליפות והתנגדות הקדושה וטיים לעשיו אחיו היינו שגם מוכן למלחמה וכן ה' כונתו ככתוב "אשר לקחת מיד האמוראי

קונטרס אחרון

ועל הכונה הנ"ל של "בדברי ובקשתי" ופירשו חז"ל ע"ז "זה חכמתו וחפיתו תפילת מנחה שסגולתה כ"כ לנצח השונא ורק בכוח תפילתו של אביו פחד יצחק בכוח תפילתו של מנחה להכניע התנגדות הקדושה וכמובא ברש"י על הפסוק ל"ב. ט. פרשה הנ"ל שהכין א"ע לדורון לתפילה ולמלחמה והנה עפ"י הלכה המאחר להתפלל תפילת המנחה אין לה תשלומין אלא בתפילה הסמוכה לה. אבל אם נתאחר יותר כבר אין לה תשלומין וזה הי' כונת שרו של עשיו שנאבק עם יעקב אבינו ע"ה עד עלות השחר בכדי לטרדו מתפילת המנחה הקדושה שבכוחה להכניעו אבל בעלות השחר כבר א"א להתפלל כנ"ל אבל יעקב אבינו ע"ה עלה בידו לנצחו ולהתפלל תפילתו "קודם עלות השחר" למרות התאבקותו עמו כ"כ והכניע בזה הקליפה בכוח תפילת מנחה שנתאחר כ"כ ע"י התאבקותו עד שבעלות השחר כבר אמר לו המלאך שלחני כי הודה לו כבר על הברכות וזה נחמד מאוד עפ"י יסוד דברי קדשו של מרן אדמו"ר מבעלו שליט"א.

(הערה). כמובן שזמן התאבקותו עם שרו של עשיו לא התחיל בלילה כי בוודאי קיים יעקב ע"ה — ת"ח אל יצא יחידי בלילה וא"כ הי' אז עוד הזמן של תפילת מנחה שהי' ברצון יעקב בתפילת המנחה ובכונתו הקדושה להכניע את התנגדותו וכדברי מרן מבעלו שליט"א הנ"ל ואז תיכף נתאבק וטרדו השר של עשיו לבטלו מכונתו בזה ולבטלו בזה עד זמן תפילת השחר ומטעם כי אז כבר א"א להשלים עפ"י הלכה תפילת מנחה כנ"ל. אבל הוכרח להכניע ולהנצח ולהודות ליעקב כנ"ל.

ב"ה

שמעתי מפ"ק אדמו"ר מרן מבעלו שליט"א שהקשה בדכתוב פ' ויגש מ"ה. ח. כתוב "ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה וכו'" "וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו" ואח"כ בפסוק ט. כתוב "מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלקים לאדון לכל מצרים" ולסוף אח"כ בפסוק כו כתוב "ויגידו לו לאמר עוד בנך יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים". וקשה להבין למה לא אמרו לאביהם כלשון שאמר להם יוסף שהוא "אדון במצרים" ומפני מה חסרו לספק לאביהם שהוא אדון שמה. ותירץ מרן אדמו"ר מבעלו שליט"א שבאמת מפני זה כתוב ויפג לבו להאמין להם כי כבר השיג יעקב אז ברוח הקדש כי נתקיים חלומו של יוסף וכי הוא באמת אדון לכל מצרים (כי כמובן מושל הוא מדרגה פחותה ממדרגת אדון כי המושל תפקידו רק למלאות פקודתו של אדונו בכל המדינה ועפ"י חוקי האדון). ע"כ לא האמין להם שהוא רק מושל במצרים יען שבנו יוסף חי וכי הוא אדון שמה הבין כבר ברוח קדשו ששרתה כבר עליו כמובא ברש"י שמה פסוק כ"ו. ע"כ תוכן דברי קדשו של כ"ק אדמו"ר מבעלו שליט"א ודפח"ח ויש לשלב זה בדברי קדשו של רבינו הקדוש הרבי רבי דוב ממעזריטש וצוקה"ל שפירש "אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא" כידוע נקרא הצדיק בזה"ק

בשם "כל" והנה אדון יש לו רשות לגזור גזירות וגם לבטלה הכל כחצו וכרצונו בלי שום מוחה וכן ה' חוק זה נוהג עוד לפני מאה שנים במחוז כל אדון נגד כל מי שדר באחוזתו אבל לא כן המלך שחוקי המלך צריכים להתאשר בבית הנבחרים ויועצי ושרי המדינה ועפ"י רוב קולות שמה כידוע; ובה פירש הרה"ק הנ"ל אדון עולם וכו' בטרם כל יציר נברא היינו שהקב"ה ה' בבחינת אדון לעשות הכל כחצו וכרשות אדון כנ"ל רק "בטרם כל" יציר נברא היינו קודם שנברא צדיק בעולם אבל אח"כ "לעת נעשה בחצו כל" היינו כשכבר נברא ברצון הבורא צדיק בעולם שנקרא עפ"י הוזה"ק הנ"ל בשם "כל" אזי השי"ת מלך שמו נקרא כי המלך שואל הסכמות שרי ויועצי המלוכה אם הם מסכימים לגזרתו ואם הצדיק מבטל הגזרה אזי נתמלא רצונו וכלשון הש"ס במס' מועד קטן דף ט"ו על הכתוב צדיק מושל ביראת אלקים ובמס' שבת כדברי הנ"ל ודפח"ח והנה במסכת הנ"ל לא נמצא הלשון רק אשר הצדיק מבטל גזרה רעה אבל אם ביכולתו ג"כ לגזור גזרות טובות לא נמצא בש"ס אבל אח"י הראנו ידידי הרב הגאון הגדול המפורסם ה' ראובן מרגליות ז"ל במדרש נחומא פ' וירא י"ט בפירש כן וככתוב ותגזור אומר ויקם לך ע"ש אשר ביכולת הצדיק גם לגזור גזירות טובות. נחזור לענין הנ"ל אשר יוסף ה' בבחינת אדון ולא רק מושל אשר הפירש מזה הוא לבטל גזירות רעות והיינו רק להיפך בזכותו או ליענש בעונשו ככתוב צדיק מושל ביראת אלקים כמובא במס' הנ"ל אבל ביכולתו של הצדיק ג"כ לגזור גזירות טובות ועפ"י הכתוב "ותגזור אומר ויקם לך" כמובא במדרש נחומא הנ"ל ובהקדמת ס' הוזה"ק והנה לפ"ז כבר אפשר להבין שיחת קודש של כ"ק אדמו"ר מרן שליט"א מבעלו שאמר בדיוקו על הלשון אשר יוסף הצדיק צוה לומר לאביו כי שמני אלקים לאדון וכו' ולמושל וכו'. והיינו כי נתקיים כבר החלום שה' משתחווים לו וביכולתו ג"כ לפעול בגזרות טובות כאדון כנ"ל ועי"ז שחסרו אחיו למסור זה הלשון של שם "אדון" לאביהם רק אמרו לו בשם מושל ע"כ כתוב ויפג לבו להאמין להם כי יעקב ע"ה השיג כבר ברוה"ק כי כבר הגיע יוסף למדרגת אדון ולא רק למדרגת מושל כנ"ל ודוק היטב.

ב"ה

נשמט מקונטרס כתר נהורא דף ט"ו ע"ב

וכמפורסם שנשמע מפ"ק מרן אבא הקדוש זצוקל"ה שבזכרונו שמונה מאות ספרי קבלה בעל פה ולא נראה בשום פ' ממנו עוסק בלמוד זה בגלוי. שמעתי מפ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלו בפרשת בא תשיד במסיבת שלחנו טהור שדייק על הכתוב למען תספר באוני בנך וכו' וידעתם כי אני ד' והקשה בשם אביו זקינו מרן אדמו"ר מבעלו זצוקל"ה ע"ז שהתחיל הכתוב בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים ותירץ בשם אביו מרן זצוקל"ה דהמצוה הראשונה של סיפור יציאת מצרים ה' מקיים משה רבינו יען כי בניו לא ה' בזמן יצ"מ וכמובא

ברש"י פ' יתרו י"ח ב', ועי"ז הי' מקיים בבניו סיפר יצ"מ והי' המקיים הראשון בסיפור יצ"מ לבניו והשי"ת רצה כן כי עי"ז הושרש משה קדושה על הדורות שלאחריו ושכל אב שיספר סיפור יצ"מ לבניו יכניס בהם אמונת יצ"מ וישפיע עליהם קדושת האמונה וזה כונת הכתוב בלשונו למען תספר היינו בלשון יחיד שהי' משה בעצמו מספר הראשון לבניו ואח"ז מסיים הכתוב בלשון רבים וידעתם כי אני ד' בלשון רבים והוסיף מרן הקדוש מבעלז שליט"א עוד פירוש עי"ז כידוע לימוד התורה נלמד מהכתוב ולמדתם אותם את בניכם אשר זה נכתב על לימוד התורה לבניו ועל לימוד אביו בעצמו נכלל ג"כ בזה והטעם כי זה באמת רק מצוה אחת שאם אביו מלמד ג"כ תורה לבניו רק אז נשלם מעלות לומד תורתו שלומד בעצמו תורה ולא באופן אחר ע"כ נכלל לומד תורה ביחד עם לומד לבניו כי זה בל"ז לא חשוב וע"כ שפיר הלשון הכתוב למען תספר בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים כי ידיעת המצוה של יצ"מ וכמ"כ כל לימד תוה"ק הוא רק באופן הנ"ל. שמשפיע דרך השי"ת גם לבניו ודפח"ח.

(הערה מהלכה"ד הגם דמלשון השם)

קדישין דף כט ע"ב בד"ה והיכא דלא אגמריה אבוה מיחייב למיגמר נפשיה ופירש רש"י עי"ז «קרא אחרינא הוא דברים ה' י. ע"כ ומה נראה לכאורה דישנו עוד כתוב על לימד תורה לאב בעצמו אבל הרי מפורש שם בלשון זה והיכא דלא אגמריה אבוה מיחייב למיגמר נפשיה מפסוק הנ"ל והיינו שרק באופן שאביו לא למד עמו אז חל עליו המצוה שילמד לעצמו וכן לשון השם שם להלן «כל שאחרים מצווין ללמדו מצוה ללמד את עצמו» ע"כ והיינו כנ"ל שמצות ת"ת של האב ובניו תלויין זב"ז וזה בל"ז לא קיים האב מצות ת"ת גם לעצמו וכדברי מרן שליט"א).
וכן הרן והחונך ס"ל דלומד ת"ת לאביו הוא מפסוק ולמדתם.

ב"ה כ"ט טבת תשי"ד יפו ת"ב

לכבוד הגאון המפורסם

הרב תמר שליט"א חבר הרבנות הראשית
לתל-אביב-יפו.

בהמשך לדברי ח"ת שדברנו אבקש בזה לעיין בדברו כלהלן:

במס' קידושין ע"ו בתוס' דה מצת כותי מותרת וכו', וא"ת והא כל האוכל פת כותי כאילו אוכל חזיר וי"ל היינו דוקא פת שהכותי לש ועושה בביתו אבל העיסה שהכותי עושה בביתו של ישראל מותר ונראה הא דאמר אדם יוצא בה ידי חובתו היינו דוקא שגם הכותי יאכל ממנה דאל"כ לא יצא ידי חובתו של מצה שמורה דהא לית ליה לפני עור וכו'.

והנה קושית התוס' הנ"ל הלא קשה גם על הברייתא דתני במס' פסחים מ' ע"א בצקות של עכו"ם אדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה ע"כ וקשה קושיות התוס' הנ"ל הרי אסור לאכול מעיסת עכו"ם דהוי כאילו אוכל בשר חזיר דהרי בצק חי א"א כך לאכול ורק ע"י אפי הרי הוי פת עכו"ם ואסור כמו חזיר ואין לתרץ בזה כתירוצ' התוס' הנ"ל שתירץ דמיירי שהכותי עושה העיסה בבית ישראל דבשלמא דעיסת כותי דאין החשש משום חמץ וכמבואר שם רק החשש דלא הוי מצה שמורה לענין הכזית מצה דבעינן מצה לשם מצות שמורה אבל בצק של עכו"ם אפילו לפי התירוצ' של התוס' הנ"ל ולומר שאיירי כשעיסת הבצק בבית ישראל בליל פסח הרי צריך הישראל לעמוד אצל העכו"ם ולשמור שלא יחמיץ כי אז יעבור עליו תיכף בבל יראה דאסור אפילו בעיסתו של עכו"ם בבית ישראל כשלא יחדו לו מקום וכמבואר במס' פסחים דף ו' ע"א וא"כ כשעומד ישראל אצלו ושומר העיסה שלא תחמיץ הרי הוי גם מצה שמורה לצורך הכזית מצה ולמה צריך שוב לאכול כזית מצה באחרונה ולא מזה העיסה שעמדה ישראל אצלה ומלשון הברייתא לא משמע דמיירי דוקא שנאפה קודם פסח. והנה עוד הקשיתי לשני רבנים מפורסמים בח"א, דאיך אפשר למלאות כריסו בבצקות של עכו"ם לכתחילה ולאכול עוד אח"כ הכזית מצה באחרונה, הרי הלכה פסוקה דאסור לאכול פת בער"פ והוא משנה מפורשת במס' הנ"ל פרק ע"פ ובירושלמי ואי הוי קתני עכ"פ לשון דיעבד הוי עוד אפשר לדחוק בזה אבל הלשון ממלא אדם כריסו מהם משמע לכתחילה והנה הגאונים הנ"ל רצו לדחות קושיא במחית כף לגמרי, אבל אחר זה ראיתי אח"ז קושיא זה בפירוש בתוס' מס' פסחים צ"ט, ע"ב. והנה יש להוסיף עוד דיוק רב בהלשון של ממלא כריסו מהם ולא קתני אוכל מהם, אבל באמת נקוט הש"ס לשון זה בצחת לשונם והיינו כי עי"ז יתיר קושיות התוס' הנ"ל דהרי אסור לאכול קודם אכילת מצה — וכדי

שיאכל מצה לתיאבון — וגם קושיא הראשונה שהקשתי הרי אסור לאכול בכלל פת עכו"ם רק באין לו פת אחר וכקושיות התוספ' מס' קידושין דף ע"ו ע"א הנ"ל זה אינו דהגזירה של פת עכו"ם לא ה"י רק כשכבר ה"י הפת נגמר ולא בבצק וא"כ אפשר ה"י לעכו"ם לעשות זה גם בביתו ואי מחשש חמץ הרי מפורש רש"י שם בהדיא במס' קידושין הנ"ל דעל הבצק אפשר להכיר אם עוד לא הוי חמץ וע"י הסימן של חגבים וכ' וא"כ שפיר מתורץ מה שהקשתי הרי הישראל מוכרח לשמור בליל פסח כל רגע העיסה שלא תחמיץ אפילו של עכו"ם כדי שלא יעבור בב"י כ"ז שלא יחדו לו מקום וכו' דהרי העכו"ם עושה זה רק בביתו וכנ"ל ואתו שפיר מה שהקשתי למה צריך לאכול כזית באחרונה, כיון שישראל עומד ושומר המצה בביתו שלא תחמיץ והוי כמובן גם מצה שמורה ע"ז זה נדחה ומטעם הנ"ל דהעכו"ם באמת עושה הבצק זה בביתו וע"י הסימן שמובא ברש"י שם מכיר שעוד לא נחמץ וזה בעושה"ת דבר נחמד ולפ"ז נתישב באמת גם קושיות התוספ' שקשה גם לענין זה דהרי אסור למלאות כריסו קודם אכילת מצה ובכדי שיאכל מצה לתיאבון ובוזה י"ל דאיירי דאוכל זה שלא כדרך אכילת פת רק בצק וכלשון הש"ס "בציקות ממלא כריסו" ולא בלשון האכילה ופת רק בלשון "בצק וממלא כריסו" ובוזה אופן בוודאי לא שובע

כ"כ עד שלא יאכל אח"ז הכזית מצה לתיאבון וכתירץ התוספ' במס' פסחים בשם ר"ת דבמצה עשירה ג"כ לא שייך זה דזה לא משביע כ"כ. והכל מתורץ באופן נחמד בעהש"ת.

ב"ה דבר נפלא מכ"ק אדמו"ר מרן שליט"א מבעלו מפ' בשלה. איזה דברים מתוכן דברי קדשו של אדמו"ר שליט"א הנ"ל שאמר בפרשת בשלח תשי"ד בסעודת ש"ק וכפי שזכרנו עוד על הפסוק פ' הנ"ל י"ז י"ב "וידי משה כבדים וכו' ויהי ידיו אמונה עד בא השמש" ופירש כונת הכתוב בזה שקשה להבין כ"כ ותירץ הש"ס מס' ברכות י"ב ע"א אמר רב"ח סבא משמיה דרב כל שלא אמר אמת ואמונה שחרית וערבית לא יצא ידי חובתו שנאמר להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות ופירש רש"י ע"ז "וברכת אמת ואמונה מדבר בה אף על העתידות שאנו מצפים שיקיים לנו הבטחתו ואמונתו לגאלנו מיד מלכים ומיד עריצים ולשים נפשנו בחיים וכו' כל אלה הנסים התדירים תמיד עכ"ל רש"י וקשה כמובן להבין אריכת לשון רש"י שמסיים "כל אלה הנסים התדירים תמיד" דהרי רש"י פירש למעלה דברכת אמת ואמונה מדבר בה על העתידות שאנו מצפים לגאלנו מיד מלכים ועריצים ולהדריכנו על במות אויבנו לעתיד כלשון רש"י ומה שייך זה שמסיים כל אלה הנסים התדירים תמיד ותירץ מרן שליט"א דרש"י כיון בזה עפ"י פירושו במס' מגילה דף י"ז ע"ב בענין דקבעו ברכת גואל ישראל שבתפילת י"ח בשביעית ומטעם דהוי אתחלתא

קונטרס אחרון

דגאולה ופירש רש"י ע"ז בזה"ל ואע"ג דהאי גאולה לאו גאולה דגלות היא אלא שיגאלנו מן הצרות הבאות עלינו תמיד אפילו הכי כיון דשם גאולה עלה קבעהו בשבועות ע"כ וא"כ נראה מזה דגם הגאולה מן הצרות התמידות הבאה עלינו תמיד ג"כ נקראת בלשון גאולה ע"כ פירש רש"י במס' ברכות הנ"ל על ברכת אמת ואמונה שבברכת ק"ש של ערבית שמדבר בה על העתידות הגאולה מן הגלות וגם על כל הנסים התדירים תמיד ומטעם שזה ג"כ נקרא גאולה וכלשונו בזה במס' מגילה הנ"ל והקדים בזה גם דברי אביו מרן הקדוש זצלה שפירש לשון הכתוב בזה ואהרן וחזר תמכו את ידיו מזה אחד "ומזה אחד" והיינו עפ"י לשון חז"ל כל שלא אמר אמת ואמונה שחרית וערבית לא יצא חובת ק"ש כי עיקר הכונה שיאמין שהשי"ת שהוא אחד ומיוחד עשה לנו נסים בגאולת מצרים וגם יעשה לנו נסים בגאולה עתידה ב"ב והיינו הלשון הכתוב "מזה אחד ומזה אחד" דהכונה זל קריית שמע שקוראין "באחד" שחרית וערבית ושצריכין לומר "ולהאמין באמונת אמת ויציב כלשון רש"י בצירוף ג"כ לשון חז"ל במס' יומא פרק בא לו דאנשי כנסת הגדולה החזרו העטרה ליושנה דהוה הן גבורותיו והן הן נפלאותיו וכו' דזה קאי גם על זמן הגלות וכבתפילתנו שתרחמנו "עוד" בגלותו והיינו כי גם בשעת הגלות והצרות שייך ג"כ לשון רחמים וגאולה ועל פי זה פירש מרן שליט"א לשון הכתוב בפרשה הנ"ל ויהי ידיו אמונה עד בא השמש היינו כמו שיש לנו להאמין על הגאולה העתידה מן הגלות כן יש לנו להאמין ג"כ "על גאולתנו מן הצרות התדירים תמיד" עוד בזמן הגלות וזה הלשון של בא השמש כי לשון בא השמש נמצא בש"ס מס' ברכות דף ב' ע"א דלשון בא השמש תרתי משמע היינו ביאת שמש שקיעת השמש וגם משמע לשון ביאת אורו של השמש ורמז בזה הכתוב ויהי ידיו אמונה עד בא השמש שיש לנו להאמין כנ"ל דגם בזמן של שקיעת השמש שאנו סובלים צרות כ"כ נעשה לנו "נסים תדירים תמיד" לגאלנו מצרות אלה אפילו בזמן חשכת הגלות לבד מן הגאולה שתהי' בזמן של ביאת אורו של השמש בב"א ודפח"ח ושפתים ישק.

פלפולא דאורייתא

בענין קושית אדמור מרן ישכר דוב מבעלז זצוק"ל

בש"ע או"ח הל' שבת סימן ש"ח סעיף מז רי"א דאסור לטלטל בשבת בגד שעטנו משום מוקצה ועי"ש במג"א בשם ים של שלמה וספר אגודה דאסור לטלטל זה והנה בס' ישועות יעקב מהרב הגאון ר"י אורנשטיין אבד"ק לבוב בפירושו על האו"ח הקשה בזה קושיא נפלאה דלפ"ז קשה המשנה מס' עירובין דף ק"ד ע"ב

דסבר ר"י בן ברוקה דשרץ שנמצא במקדש כהן מוציאו בהמיינו שלא לשהות את הטומאה ור' יהודה סובר בצבת של עץ שלא לרבות את הטמאה ולפי' היינו לפי הפוסקים הנ"ל דאסור לטלטל בשבת בגד שעטנו הלא ידוע דרבי סובר במס' יומא דף י"ב ע"כ דאבנט של כהן הדיוט כל השנה היה של כלאים ובמס' יומא דף ס"ט ע"א בתוס' ד"ה בגדי כהונה וכו' דאפילו בעזרה אסור לכתחילה ללובשן שלא לצורך עבודה הגם שלא ניתנה תורה למלאכי השרת פי' שיוכלו להזהר להסירן מיד לאחר עבודה וע"כ במקדש מותר אפילו שלא בשעת עבודה אבל ללבשן לכתחילה שלא בשעת עבודה אסור גם במקדש עיי' בתוס' הנ"ל וא"כ מאי קסבר ר"י בן ברוקה דהכהן מוציא השרץ מעזרה בהמיינו הרי הבגד נטמא ע"י השרץ ועיי' הוי שוב בגד שעטנו דאסור מטעם התוס' הנ"ל ללבשו לכתחילה במקדש ונעשה שוב מוקצה דאין עליו שם כלי וכעפר בעלמא בשבת עכ"ל הבעל ישועות יעקב הנ"ל ולא זכיתי להבין דבריו הקדושים א) דהרי רש"י מפורש שם בפירוש על משנה הנ"ל בזה"ל שרץ שנמצא בעזרה בשבת ולא חייש לטלטול. דאין שבות במקדש וכו'; עכ"ל. הרי נראה מפורש דאסור מקצה לטלטל השרץ ממקדש. לא נאסר. ומטעם דאין שבות במקדש וא"כ איך הסברה לומר דנאסר לטלטלו ע"י בגד שעטנו כי נטמא האבנט והוי האבנט ע"י מקצה דאסור לטלטלו משום מוקצה בשבת הרי גם השרץ גופא מותר לטלטלו בשבת ומטעם דאין שבות במקדש וכמפורש ברש"י הנ"ל. והנה לבד מטעם הנ"ל יש עוד להשיב על קושיית הגאון זל"ה הנ"ל מדברי הטו"ז והמג"א או"ח סימן שלא לענין איזמל אחר המילה דחזון להיות מוקצה אבל בעודו בידו אחר המילה יכול להוליכו לביתו דכל מוקצה שהוא בידו ברשות ובפרט לצורך מצוה מטלטלו לאיזה מקום שירצה ואפילו לדעת הגר"א מובא במשנה ברורה סימן רט"ו דחולק על המג"א וס"ל דלא היתרו אלא כשהתחיל לטלטל ברשות וכן משמע בר"ן ריש ביצה ולא שאוחזו בידו ע"י שכחה אבל ברשות וכ"ש ע"י מצוה כנ"ל לכ"ע מותר לטלטלו למקום שירצה וא"כ לפ"ז הרי האבנט של הכהן קודם שנעשה שעטנו ע"י שנטמא בשרץ הי' לצורך עבודה במקדש ואף שהכהן גרם לזה שנעשה מוקצה ע"י השרץ ולא כן באיזמל שנעשה המקצה מאליו מכ"מ הרי הכהן עשה זה בכדי שלא להשהות טומאה במקדש וכטעמא דר"י בן ברוקה במשנה והוי זה לצורך מצוה ושוב נדחה כאיסור מוקצה ודוק.

אחר מכתבו הנ"ל עיינתי שנית בספר ישועות יעקב הנ"ל וראיתי שבאמת מביא דעת בעל האגודה המובא במג"א הנ"ל דכל זמן שהמוקצה עוד בידו מותר לטלטל למקום שירצה וכונתי בזה בעוהשי"ת לדעתו הקדושה גם זה שכותב שעל השרץ בעצמו אין איסור מקצה לטלטלו דדינו כגרף של רעי שמותר לטלטלו. זה כנגד דברי רש"י הנ"ל מפורש במשנה מס' עירובין הנ"ל דהטעם דמותר לטלטל השרץ הוא רק מטעם דאין שבות בקדש וכנ"ל.

יש עוד להוסיף בזה דבר נפלא כי כ"ק מרן אדמו"ר הקדוש מבעלזא זצוק"ל הקשה ואח"כ מצאתי קושיא זו בחת"ס חלק חו"מ בהשמטות על זה דמביא הב"י חלק אר"ח הל' שבת בשם הכל בו הפירש בתפילת י"ח של מוסף ש"ק תכנת שבת וכו' עם סידורי נסכיה דהיינו נסכי הקנים. מלשון קשות הנסך והקשה דהרי זה לא עפ"י פסק הרמב"ם דפסק כמשנה מס' מנחות דף צ"ד דסידר הקנים של לחם הפנים לא דוחה שבת וכפי' החוט' במס' שבת דף קכ"ג לא סידר הקנים וכו'; דאף דהיו רק שבות ואין שבות במקדש אשכחן במקדש שגזרו פעמים לצורך גם על שבות כי הכא כקנים ומקלות עכ"ל עי"ש והחת"ס הנ"ל הניח זו הקושיא בצ"ע. והנה לפני כמה שנים אמרתי לפני כ"ק מרן אדמו"ר צי"ע הרב פנחס טווערסקי חתנו דבי נשיאה אדמו"ר מרן הקדוש אבד"ק בעלזא זצוק"ל תירץ מספיק ע"ז אשר הפליא לפני זה התירוץ והיינו כי באמת איתא במס' שבת קכ"ג ע"ב הנ"ל אמר ר' חנינא בימי נחמיה בן חכליה נשנית משנה זו היינו לא סידור הקנים ולא נטילתן דוחה שבת כדי להחמיר באיסור שבת מפני שהיו מזולזין בה וכלשון רש"י בדף הנ"ל אבל קודם זמן הנ"ל לא היה בכלל איסור טלטול הכלים כי לא היו מזולזין באיסור ש"ק וכידוע היה נחמיה בן חכליה מאנשי כנסת הגדולה שיסדו נוסח התפילה ושפיר הלשון של נוסח התפילה תכנת שבת וכו' עם סידורי נסכיה יען עוד לא הי' איסור בזה וכלשון הש"ס מפורש הנ"ל ואח"כ שפיר הלשון וברור הקודש מאנשי כנה"ג בנוסח התפילה "או מסיני נצטוו צווי פעליה כראוי" היינו כי מזמן קבלת התורה מסיני היה עוד הצווי לסדר לחם הפנים בש"ק כראוי עם נסכי הקנים כנ"ל ומיושב שפיר קושית החת"ס הנ"ל שעפ"י פסק הרמב"ם הרי נסכי הקנים לא דוחה שבת זה אינו דהרי זה היה עוד קודם שגזרו על הקנים וכלשון הש"ס דאיסור טלטול הקנים היה בזמן מאוחר והרה"ק האדמו"ר מרן אבד"ק אויסטילי זצוקל"ה קלס"י והנה עפ"י דברי הנ"ל הרי שפיר אפשר גם לתרץ קושית הישועות יעקב הנ"ל דהרי המשנה נשנית סתם ועל כל הזמנים היינו אפילו בזמן שעוד לא היה בכלל שייך אסור מוקצה שנגזרה בזמן מאוחר כנ"ל ושוב לא שייך להקשות דאסור לטלטל האבנט מטעם שנעשה מוקצה אבל א"א לפרש כן כי לפ"י מודיע אוסר בן ננס במשנה הנ"ל לטלטלו רק ממקומות היותר מקודש בעזרה בשבת עי"ש ואם לדחוק וכדי' שיהי' מתורץ קושיא הנ"ל שלצדדין קטני ותנא לא צריך לפרש כ"כ דבריו והיינו בן ננס מיירו אחר שכבר נגזרה הגזרה של איסור מוקצה בשבת קשה לומר מאליה פירוש כזה אם לא גמץ זה בש"ס או בראשונים ע"כ ההכרח לתרץ באופן אחר וכלהלן.

ואילו אפשר לתרץ ולפרש דברי המשנה במס' עירובין הנ"ל אליבא דבן ננס דאין היתר לטלטל השרץ רק במקדש ממקומות היותר מקודש ולא מכל העזרה והקשתי לפי דעת הבעל ישועות יעקב הרי הוי בשרץ ההיתר לטלטל דבר מאוס

קונטרס אחרון

יג

כדין גרף של רעי וכו' מפני מה אסור לבן ננס להשליכו מכל העזרה וכדברי רבא במס' ביצה בשרץ שנמצא באיזה דבר שקשה לסבלו דמותר לטלטלו ביום"ט א"ש ואפשר דהרי הדין של גרף של רעי דמותר לטלטלו לא הוי בזבל פשוט וכמובא בש"ע רק בזבל מאוס כנ"ל כגרף של רעי וכו' והנה באמת נמצא כמה מיני שרץ אפילו מה דלא מאוס כ"כ וכמבואר במשנה מס' שבת פרק ט' משנה ז' דצפורת כרמים מת מצניעין אותו לרפואה ולמרקחת בשמים עי"ש ואולי ישנו עוד כזה ובמשנה נשנה טתם והיינו כאלה דלא הוי מאוס כ"כ לפ"ז הלא נסתרה בזה דברי הישועות יעקב הנ"ל דברצונו להתיר אבל אין בידי ספרים כ"כ לעיין בזה וביותר קשה לדברי הרב בעל ישועות יעקב הנ"ל דהרי מבואר ברש"י במשנה עירובין הנ"ל ההפך מזה דההיתר טילטל השרץ ממקום המקדש הוי רק מטעם דלא גזרו שבות במקדש ולדברי בן ננס במשנה הנ"ל לא סמכינן על היתר זה רק במקום היותר מקודש בעזרה ולא בכל העזרה עי"ש וקשה מאוד להבין כ"ז לדברי ספר הנ"ל והנה בדעת רב מפורסם מחברי הרבנות הראשית לת"א"יפ"ו היה ברצונו לחזוק דברי הישועות יעקב הנ"ל דדעתו לאסור האבנט מטעם שנעשה מוקצה שנטמא ע"י השרץ ויצא עי"ז מתורת כלי כלל וכנ"ל עפ"י דברי הגאון ר"ע אייגר ול"ה דבמקום שיש שני שביתין גזרינן לכ"ע אף בקדש וא"כ בכאן הוי שבות מוקצה מטעם האבנט ומטעם השרץ אבל זה טעות כמובן דדעת הגאון ר"ע הנ"ל מיירי רק בשני מיני שבות במקדש אבל לא בענין זה דהוי רק השבות מטעם מוקצה מה נפקא מיני אי המוקצה מטעם השרץ אי מטעם האבנט וד"ל.

במס' מכות ע"א במשנה כצד העדים נעשו זוממין מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה וכו' אין אומרינן יעשה זה בן גרושה אלא לוקה ארבעים ע"כ וקשה להבין הלשון שמתחיל המשנה בלשון רבים מעידין אנו באיש פלוני וכו' ומסיים בלשון יחיד אין אומרינן יעשה זה בן גרושה והל"ל לומר בלשון רבים אין אומרינן יעשו הם בני גרושה וכו' דבשלמא על לשון הכתוב פ' שופטים י"ט. דנאמר ועשיתם לו כאשר זמם דזה קאי על לשון הקודם שבפסוק כי יקום עד חמש באיש לענות בו סרה ופירש רש"י שם ע"ז ובפסוק ט"ו דכ"מ דכתוב בפסוק עד היינו שניים כמיבן שמשום איזה טעם שנתה התורה לכתוב זה רק בלשון יחיד ואין לנו עסק בטעמא דקרא ובנסתרות לד' אבל על לשון הש"ס קשה דמתחיל בלשון רבים עדים ומסיים בלשון יחיד וצ"ע רב וי"ל בדרך חידוד דהנה בדף הנ"ל ע"ב איתא בד"ה לענין גלות והלא דין הוא שעשה מעשה במזיד לא ליגלי כי היכא דלא תיהוי ליה כפרה הן שלא עשו מעשה במזיד נמי ליגלי כי היכא דליהוי להו כפרה ע"כ נראה מזה דהייכא דעשו עבירה חמורה לא מתכפרו בעונש קל עי"ש והנה למשל כששני עדים מעידין באיש פלוני דהוא בן גרושה ואם אחד מהעדים יש לו בנים וא"א לקיים בו כאשר זמם ולעשותו ג"כ בן גרושה ומטעם שאיתא בגמרא הנ"ל

דכתיב ועשיתם לו כאשר זמם ולא לבניו אבל אם עד השני א"א לו להוליד בנים או שכבר היו לו בנים ומתו הי' אפשר הסברה לומר דעכ"פ אפשר לקיים העונש ולעשות עד זה עכ"פ בן גרושה דהרי לא יפסלו בניו ע"ז כיון דאין לו בנים ולעד השני יתקיימו כאשר זמם ע"י מלקות וכמפורש בש"ס שם קמ"ל המשנה ברמז דאין אומרים יענה זה בן גרושה דהיינו אפילו זה העד השני שאין לו בנים ג"כ לא נענה בן גרושה רק בעונש מלקות וכלשון התוס' במס' הנ"ל דף הנ"ל בד"ה מעידין אנו באיש פלוני וכו' שכתב בד"ה "דכאשר זמם לא קאי כלל על בן גרושה בשום צד שבעולם עי"ש עכ"ל"ה דהרי גם עד זה שאין לו בנים הרי סו"ס כונתו ג"כ היתה לפסול חבירו ואת בניו עד כל הדורות מן הכהונה ואיך יתכפר הוא בעונש קל כזה דיעשו רק אותו לבד בבן גרושה ע"כ גם הוא לא נתכפר עי"ז רק מלקינן אותו כמו להשני ולא יותר וכסברת הש"ס הנ"ל לענין גלות בדף הנ"ל עמוד ב' עי"ש וזה דבר נחמד מאוד.

בשנת תרצ"ז בערך הגיע ידיעה טעלפ' מהממשלה ביו"ט של ראש השנה שהנציב היוגוסלוי שהי' בעיר לבוב ברצונו לבקר בלויית כמה מראשי הממשלה הפולני ולבוא בעוד שעה ולבקר ולהכיר את כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלז. הידיעה הגיעה בשעות הצהריים ובעצם קדושת ותפילת היום אשר כמנהגו תפילתו הי' באיחור זמן וכמה אלפים מ ישראל מהאזרחים וחסידי מרן הי' במבוכה איך יהי' האפשרות לקבל אותו. לדחות זה הי' גם דבר שא"א אבל מרן השיב על ידיעה הנ"ל כי אין שום חשש להפרעת התפילה ביום קדוש זה וכי בודאי יתאחר מלבוא עד אחר זמן תפילתו. והנה האדונים הנ"ל נסעו במכונית טקסי יפה ומסומלת בדגל השר הנ"ל אשר עפ"י הרגיל הי' אפשרות הנסיעה מלבוב עד בעלז זמן קצר ועי"ז הי' כמובן עיכוב רב לסדר תפילתו של מרן ביום ר"ה והנה נעשה פנצ'יר בטקסי ונתאחר על הדרך עד שנגמר תפילת מרן והצבור בלי שום מפריע והי' זה לפלא רב. אח"ז קיבל אותו מרן שליט"א ובתוך כמה שאלות שנשאלו מהשר אשר מרן בעצמו השיב לו כידוע לנו שאל מרן שליט"א מה הכריע אותו כ"כ לבוא להכיר אותו דוקא מתוך כמה וכמה יותר מפורסמים במדינת פולין. והשיב לו השר הנ"ל שאחר שקרא ההיסטוריא של בעלזא התעניין מאוד להכיר אותו. ענין זה נתפרסם בשעתו גם בעתוני ארצנו אשר העתיק מהעתון ה"טיימס" שכתב אגב שישנם שלשה אנשים ענקי רוח היותר גדולים והמפורסמים בעולם ואחד מהם הוא מרן שליט"א מבעלז — ונתקיים בזה הכתוב: וראו כל עמי הארץ וכו'.

ביום נשואין של כ"ק אחיו של מרן הקדוש שליט"א ה"ה הרה"צ אדמו"ר המפורסם אבד"ק בולגריא וצ"ל"ה אשר נשואין בזיווג שני הי' בעיר פתח-תקוה. אמר מרן הקדוש אדמו"ר מבעלז שליט"א בתוך יתר הדברים הפירוש על התוספת מס' כתובת דף ו' ע"ב על הגמרא ר"א אמר מהכא — דברכת חתנים הוא בעשרה —

במקהלות ברכו אלקים ובתוס' בד"ה במקהלות וכו' הקשו אע"ג דמקהלות תרי משמע אין סברא לחלוק וכו' ומקהלות דעלמא בעי למימר עכ"ל"ה וכמובן שקשה להבין מאוד לשון התוס' הנ"ל שהאריכו בלשונם דמקהלות דעלמא באי למימר? ותירץ מרן שליט"א דידוע דאיתא בזה"ק דבזמן שמחת בניהם הרשות לאבות הקדושים לבוא בזמן החופה לבניהם ע"כ וכידוע כל דברי הקדמונים ובפרט של רבותנו בעל התוס' נאמרו ברוה"ק וזה הרמז של לשון התוספת הנ"ל באריכת לשונם הטהור ודילמא מקהלות דעלמא היינו דגם הנפשות של האבות מעולם עליון יש להם רשות לבוא על חתונת בניהם וכדברי הוזה"ק ב"ה דבר נחמד מתוך יתר הדברים שאמרת במסיכת שלש ס' י"ט שבת תשי"ד בביהכנ"ס דחסידי קומרנא ביפו.

פ' יתרו י"ח כ"א ואתה תחזה וכו' שנאי בצע והנה כבר אמרו חז"ל ששונאי בצע לא מצא משה למנות וי"ל הטעם מהיכן למדו חז"ל לומר כן ולכאורה י"ל מזה שלקחו מביות מצרים. אבל הלא ע"ז נצטוו ישראל? ועפ"י הכתוב ושאלה וכו'. אבל ע"ז הציוה יש להסתפק אם זה הוי ציוה באופן פרטי כלומר שהחיוב מוטל על כל אדם לשאול משכנו כסף וזהב או הוי רק מצוה באופן כללי וכלשון ונצלתם את מצרים וכמו שנסתפק החת"ס לענין מצות אכילת בשר קדשים אם הוי המצוה מוטלת על כל כהן בפני עצמו לאכול כזית ונתקיים ע"ז המצוה או הוי מצות אכילת קדשים מצוה כללית היינו שיתאכל בשר הקרבן ע"י משמר הכהנים העובדים במשמרתם ופירש בזה לשון הש"ס מס' יומא וכל כהן מגיע כפול והצנועין מושכין את ידיהם ע"ש. ולפ"ז הרי אפשר לומר שמי שלא חמד ממון אחרים אפשר ה' למשוך את ידו ויתקיים מצות ונצלתם ע"י אחר כמו לענין בשר הקרבן וכדברי הח"ס. וע"כ שפיר מובן הלשון הכתוב "שונא בצע" למה דוקא שונא בצע? לא די בזה שאינו אוהב ממון אחרים ולמה עיד לשונא? אבל כמובן מי שלא שונא ממון אחרים הרי כבר ה' לו היתר גמור לקבל מביות מצרים ועפ"י הבטחת השי"ת ואחרי יצאו ברכוש גדול ואפילו דאפשר לקיים זה באופן כללי וע"י אחרים וכמובא לעיל אבל מי ששונא ממון אחרים זה בודאי ה' צריך למנוע א"ע לקבל מביות מצרים ולהניח שתתקיים זה הבטחה באחר וכענין אכילת מצות בשר קדשים כנ"ל וזה שנכתב בלשון הכתוב שונא בצע ובעלי מדרגה כזה לא נמצא באמת עפ"י דרשות חז"ל ובפרט דהרי בביות הים כבר ה' אחר שנתקיים רצון השי"ת של ואחרי כן יצאו וכו' ולמה קבלו וחטפו עוד וכלשון הש"ס מס' ברכות דף ט' ע"ב א"ר אמו וישאלום בע"כ דמצרים ע"ש וכלשון רש"י פ' בשלח ט"ו. כ"ב על הכתוב ויסע משה הסיען בע"כ ע"כ שפיר צדקו חז"ל בזה "דשונאי בצע" לא מצא משה למנות עליהם. והנה בלשון רש"י על הכתוב הנ"ל ויסע משה פירש רש"י בזה הלשון "הסיען בע"כ שעטרו מצרים את "סוסייהם" בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות וכו' והנה כל רואה ישתומם מדוע פירש רש"י דוקא שתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות ה' מעוטר "בסוסייהם" ולא בבגדיהם? אבל באמת בכוונה דייק רש"י בלשון זה דהרי נמצא בש"ס מס' ברכות דף ט' על הכתוב וינצלו את מצרים דעשאוה כמצולה שאין בה דגים ומהיכן

הי' להם למצרים עוד לקבל עמהם כסף וזהב ותכשיטין לצורך בית הים? אבל באמת הייך הכתוב בלשונו פרשת כ"א י"א. דבר נא וכו' ושאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וזהב והיינו כי לא הי' אפשר לבקש רק כלי כסף וזהב ושמלות שלובשין בהם אנשים וגברים ובטענה כי רוצים ללבשם ביום חגם ולכבוד החג אשר זה הי' עיקר בקשת משה מפרעה כי ברצונם רק לילך למדבר ולחוג שמה בעבודת החג וכפסוק פרשת ב"א י. ט. ויאמר משה וכו' כי חג ד' לנו ולחזור את"כ הרי לא הי' מבקשים רק בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו אבל לא בקשו בכלל על שום בהמה טמאה לקבל עמהם כמו "סוסים" וא"כ לא הי' כמובן לבקש מהם כלי תכשיטי זהב וכסף של סוסים וזה נשאר עוד באוצר של מצרים הרבה אשר הרבה סוסים הי' שמה ומקושט בתכשיטי זהב וכסף ע"כ שפיר פירש רש"י הנ"ל בדיוק לשונו הטהור בפסוק פ' בשלח פרשה ט"ו כ"ב ויסע משה וכו' הסייען בע"כ "שעטרו מצרים את סוסיהם" בתכשיטי זהב וכסף וכו' וזה דבר נפלא מאוד ויש לרמוז גם זה בלשון רש"י במס' ברכות דף ט' ע"ב הנ"ל על לשון הש"ס הנ"ל וינצלו את מצרים ר"ל אמר עשאוה כמצולה שאין בו דגים ופירש רש"י בזה"ל "כמו מצולות ים כלומר בתוך התיחום אין מצוין דגים" והוסיף רש"י עוד "אלא על שפת הים" וכו' וקשה להבין למה האריך רש"י בלשון זה "אלא על שפת הים" ומה נפק"מ בזה לדברי הש"ס דקמייירו רק להביא שעשאו "כמצולה שאין בו דגים" ולא יותר אבל רש"י כיון בזה בקיצר וברמז לשונו הקדוש שהגם שבמצרים נתנצלו כדגים שבמצולות שאין בו דגים וא"כ מהיכן הי' להם רכוש לצורך בית הים וע"כ הוסיף שפיר בלשונו הלשון "רק על שפת הים" והיינו כלשונו בפרשה הנ"ל שעטרו מצרים את סוסייהם בזהב ובכסף וכו' וזה דבר נחמד.

מתוך הדברים שאמרתי בש"ק פ' וארא בתוך הקהל בברהכ"ג ביפו וכאשר נצטוו ע"ז לדבר בענין הנגע טמא של חזיר המשוקע שנתפשט במסעדות בפומבי כדאי לציין דבר נפלא באמת חידש גמור שאמרתי בלשון חז"ל בד"ה אמר להם כ"ז שעוסקין בתורה אין נמסרין בידיכם בגמרא כ"ק דף פ"ב ונודעוה א"י וכו' וי"ל הלשון כשהגיע החזיר לחצי החומה דוקא ומה נפקא מינה בזה אם הי' בחצי חומה אבל כידוע מדברי השל"ה הקדוש מס' שבועות שבמליצת כל לשון חז"ל טמון דברים נפלאים ורוח הקדוש ע"ש והנה ע"י עבודה בבנין חומת ארצנו כ"ז שעוסקין בדבר גדול כזה אין נמסרין בידי אויבנו אבל כששילשל להם חזיר או נעץ החזיר צפרניו "באמצע החומה" היינו החזיר ינעץ צפרניו באמצע החומה ובאמצע בנין ארצנו ואז ח"ו תזדוע א"י ויחרב ח"ו כל בנין החומה שהתחילו לעמוד.

וזה כונת לשון הש"ס מס' כתובות דף ע"א על השבועה שהשביע השי"ת את ישראל "שלא יעלה בחומה" והיינו ג"כ כי לא יסמכו הכל בבנין החומות כ"כ בא"י ובעליה הגדולה מכל קצוי תבל בלי התורה והדת כי בעזבונו ועלבון התורה והדת לא יעלה מזה לעם שום דבר והכל ילך לטמיון גם העליה והבנין שעמלו בו ממשלת א"י בזמננו ובפרט ע"י שקץ טמא שמזדעזע ממש ארצנו וד' ברחמינו יבער במהרה רוח הטומאה מארצנו ויערה רוח ממרום ובקרב ממש.

קונטרס אחרון

ב"ה פ' תרומה ש"ק בש"ס ג' אדר א' תשי"ד בביהכ"נ זכ"ב יפו
הנה הרבה רמוזים אמרו חז"ל על כלי המשכן ותבניתו וכן הרבה ספרים
זכולם רמזו לת"ח ומחזיקי לימדי תורה ואופן עבודת ד' ואומר כי הקב"ה ציוה
לבנות משכן לשכון בתוכו ודוקא אם אנו מתנהגים ביראה וכו' כדבעי וכמו
שמראים ע"ז כלי המשכן ותבניתו כנ"ל אבל בלא"ה לא סגי וכמו שמפורש
באלשיך בפסוק ירמיה "היכל ד' היכל ד' המה" היינו שהם בעצמם היכל ד' ע"ש
וזה הרמז ועשו לי מקדש "ושכנתי בתוכם" בתנאי הנ"ל והנה נקלט בזכרוננו המדרש
על הכתוב ויקחו לי תרומה הה"ד שמע ישראל וכי ע"ש וי"ל עפ"י הספר הקדוש
עבודת ישראל פ' תרומה בהפטרה על הכתוב בהפטרה הנ"ל ומקבת והגרזן כל כלי
ברזל לא נשמע בבית בהבנותו ר"ל ע"ד בעש"ט זצוקל"ה שפירש הגמרא מ'
ברכות האומר שמע שמע משתקין אותו ופריך דלמא מעיקרא לא כיון ומשני
הש"ס מחינן ליה במרזפתא דפרזלא כי היכי דאיכון עכ"ל — הש"ס וקשה
וכי מה יעשה שלא כיון ופירש הבעש"ט דהנה אם אדם מתפלל בלא
מחשבה צלולה אזי השי"ת שולח לו מחשבות זרות כדי שיע"ז יהרהר בתשובה
ויתחזק עצמו להתפלל במחשבה טהורה וזה שמשני הש"ס שזה לא אפשר שלא
איכון מעיקרא שהרי מחונן ליה במרזפתא הם המחשבות זרות כדי שיע"ז יוכל
לכון כראוי עכלה ודפח"ח הבעש"ט ז"ל והוסיף העבודת ישראל שזה הפירש הכתוב
בהפטרה ומקבת והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בהבנותו ר"ל שבימי שלמה המלך,
ע"ה הי' כולן צדיקים וקדושים ולא הי' צריכים למרזפתא דפרזלא הנ"ל המחשבות
זרות שיע"ז יתפללו בכונה אחר שיהרהר תשובה ע"ז כי בל"ז הי' מתפללים
במחשבות טהורות עכלה"ק ובה אפשר להבין דברי המדרש הנ"ל ויקחו לי תרומה
ופירש רש"י לי לשמי כי הר"ת של שמ"י הוי "שמע ישראל" וכלשון המדרש
הה"ד שמע ישראל והיינו שהפרשת התרומה לצורך המשכן אשר ע"י תבנית המשכן
יבין האדם ליתן עצות בנפשו לעשות הכנה ג"כ בנפשו ועפ"י תבניתו של המשכן
כנ"ל בדברי חז"ל ועי"כ תשרה השכינה בתוכם ממש ובל"ז לא כלום תהי' תיכף
במחשבה טהורה לשמו ולא תהי' זקוקים למרזפתא דפרזלא וכמו שבבית המקדש
לא הי' זקוקים למרזפתא דפרזלא כנ"ל בספר עבודת ישראל ובמחשבה זכה וטהורה
יקרא ג"כ ק"ש במס"נ ולא יצטרך למרזפתא דפרזלא וכלשון הבעש"ט שפירש
כונת הש"ס הנ"ל לענין ק"ש וזה שהוסיף המדרש הה"ד שמע ישראל שגם מצות
ק"ש יהי' תיכף באופן כזה ולא יצטרכו למרזפתא דפרזלא והנה הרב הגאון הגדול
ר' יוסף שואל נתנוהו זל"ה אבד"ק לבוב פירש דברי הילקוט שאמר שאלה שהי'
מחזורי המלחמה הי' רק מן יותר מארבעים שנה.
וקשה להבין זה ופירש עפ"י דברי המגיד משרים מהב"י זל"ה דהיצה"ר
נקרא אחר ארבעים שנה כבר זקן ומטעם דכל עיקר רתיחת הדמים של תאות

זרות הוא רק עד ארבעים שנה חזק מאוד ועד אז המלחמה כבדה וחזקה ביותר ואח"כ אם עלה בידו לנצח יהי' לו כבר בנקל לנצחו והנה תשובה כידוע צריכה להיות באותו מקום ובאותו זמן כדי שיהי' תשובת המשקל וכל עיקר חזרי מלחמה הי' לכפות על עברות שבידם וכדבר ר"י הגלילי במשנה סוטה וכפירש רש"י ז"ל בכתוב לענין זה מטעם שהשטן מקטרג בשעת הסכנה והנה הי' עצה להרהר בתשובה וכמפורש בגמרא דהמקדש אשה ע"מ שהוא צדיק גמור אפילו הוא רשע גמור חוששין לקידושין שמא הרהור בתשובה הרי דאפשר ברגע אחת להיות ראוי לצאת למלחמה ולא לחוש מעבירות שבידו כי אטי ברשועי עסקינן דקאי צוחי שאין ברצונם להרהר בתשובה וגם כי אין אדם משים עצמו רשע ע"ז שאין ברצונו אפילו להרהר בתשובה אבל כ"ז רק עד זמן ארבעים שנה דעד אז הוי תשובת המשקל באותו זמן של רתיחת הדמים ונתקבל תיכף התשובה ונתבטל הקטרוג עליו אבל אחר זמן של ארבעים שנה הרי לא הוי התשובה כ"כ תשובת המשקל ושוב הוי עליו ע"ז קטרוג בשעת המלחמה והוי ע"ז מחזורי המלחמה עכ"ל"ה הרב הגאון רמ"ש נטנזוהן ז"ל הנ"ל בתוספת הסבר מבעה"ח — ובוה פירשתי הדיוק בהכתוב של "ילך וישוב לביתו" למה כפל הלשון של "ילך וישוב"? לכן מה נפק"מ אם ישוב לביתו או למקום אחר אבל הרמו שרק לענין חזורי המלחמה הוי זה עיכוב לתשובה בהירה כ"כ ובכדי שלא יהי' עליו קטרוג בשעת המלחמה דלא הוי תשובת המשקל כ"כ כנ"ל אבל באמת אסור ע"י טעם זה ליאש א"ע לגמרי מתשובה "ועוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים" כתוב וזה שמרמו הכתוב בכפל לשון "ילך וישוב לביתו" היינו שרק מהמלחמה ילך אבל ישוב לביתו כי בביתו יש לו הברירה עוד לעשות תשובה ויתקבל תשובתו וגם "לביתו" מרמו בזה כי עיקר היסוד לתשובה כי ישפיע על משפחת ב"ב ובניו כי ילכו בדרכי התורה והשי"ת ואז בודאי ג"כ יתקבל תשובתו. נחזור לענין ראשון כי זה כונת הכתוב בפרשת השבוע הנ"ל ויקחו לי תרומה ופירשו כנ"ל לי לשמי ולטהר מחשבותיו וזה שיטתו אדם מחשבותיו אפילו בזמן רתיחת הדמים של מספר "לי" זה ארבעים שנה והוסיף אח"כ הכתוב עוד מאת כל איש אשר ידבנו לבו והיינו כי אפילו מאיש כזה שכבר הוא בגיל יותר משנת ארבעים שנה וברצונו לטהר מחשבותיו ולעשות תשובה תקחו את תרומתו וכיה"ר שנוכה לתשובה כראוי בלי שום מניעות והתנגדות היצר ונוכה ע"ז לכל הישועות וכו'.

במדרש פ' תצוה על הכתוב ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך כיון ששמע משה זה הרע בעינו אמר לו הקב"ה התורה שלך התורה שלי הוא ע"כ וקשה כמובן להבין זה וי"ל עפ"י דברי רבינו בעל הח"ס זל"ה שפירש על הכתוב ויצו דוד את שלמה בנו לאמר אנוכי הולך בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש ושמרת את משמרת א' ללכת בדרכיו וכו' וקשה הלשון ציווי על אנוכי הולך וכו' הול"ל

ויאמר המלך דוד אנוכי הולך בדרך כל הארץ ויצוהו וחזקת והיית לאיש וכ' כמובן ופירש הח"ס כי ידוע כי אדם הולך הוא שהולך ממדרגה למדרגה בעוה"ז ומשלים נפשו תמיד ביתר שאת וכ"ז רק כשהוא בחי' חיותו אבל אחר שתפרד הנשמה מהגוף שוב נעשה עומד ואין להוסיף יותר. — אבל יש אופן שגם לאחר פטירתו הולך הוא כי ברא מזכה אבא ואמרו ז"ל כל המניח בן כמותו כאילו לא מת ויש לאב חלק בכל מעשי הבן ועי"ז יש לו להאב מהלכים בין העומדים בעוה"ב שאמר הכתוב ויצו דוד את שלמה בנו לאמר אנכי "הולך" בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש ושמרת את משמרת ד' וכו' היינו כי עי"ז שתשמור בדרכי השי"ת אז עי"ז יהי גם הוא "הולך" אחר פטירתו ממדרגה למדרגה מעלה מעלה וע"כ נכלל שפיר לשון ההולך בלשון ציוה וע"כ אחר שהכטיח דוד לבת שבע ששלמה בנו ימלך תחתיו אשר עי"ז בוודאי רק באופן שילך בדרך השי"ת והי' ראוי עי"ז למלאות מקום אביו כתיב "ותקד בת שבע ותאמר יחי אדוני מלך דוד לעולם" וקשה מאד להבין דאיך אפשר ברכה כזה שיחיה אדם לעולם? ועפ"י הנ"ל א"ש שכל המניח בן כמותו כאילו לא מת עכלה החת"ס בצירוף תוספת מבנו הכת"ס וצל"ה ודפחח ועפ"י שפיר י"ל לשון המדרש בפרשת תצוה הנ"ל כיון שאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב את אהרן אחיך וכו' הרע למשה והיינו כי משה חשב רק ע"י שניהם ביחד יהי' להם היכולת להשפיע קדושת דברי הקב"ה לבני"ו ומה שיחסר אחד ע"י פטירתו ישלם אח"ז השני וא"כ לפ"ז הרי כבר נפסקה כוחו והשפעתו בזמן פטירתו ונעשה אחז בבחינת עומד ע"כ השיב לו הקב"ה התורה שלי והיינו כמו שהתורה הוא ממקור השמים ואין סוף כן לא יפסוק זכותך והשראת הקדושה שהשפעת על בני"ו גם בזמן פטירתך ואין לך לדאוג ע"ז כלל והנה אח"כ מצאתי בפירש במדרש תנחומא פ' תשא מפורש כדברים הנ"ל ובקיצר לשון אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכר א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה ושנה כשקוראין אותה לפני כאילו אתה עומד שם באותו שעה וזוקף את ראשן וכו' עי"ש וזה ממש כדברי הנ"ל בעוה"שי"ת והדברים מתוקים וחשובים מאוד.

ובדברי חז"ל שבדברי החת"ס אשר האדם הוא בעוה"ז תמיד בבחינת הולך והיינו או למעלה או ח"ו למטה יש לפרש לשון הכתוב בפרשת תשא ל"ב ז', וידבר ד' אל משה לך רד כי שחת עמך וכו' וקשה להבין כפל הלשון של לך רד אבל הרמז בזה כי במקום שהי' קודם חטא העגל בבחינת הולך למעלה נהפך עכשיו לבחינת רד למטה.

לא אמנע ג"כ להעלות בזה מה שעלה במחשבתי בראותי לצערי בש"ק את הרחוב ביפו אשר ידי רועד ולבי כואב לצייר כ"ז ואמרתי הפירש בכתוב

השבוע במסיבת ש"ש פרשת תצוה תשי"ד בביהכ"נס "זכרון ברוך" ביפו דאולי הרמז בזה הכתוב כתית למאור להעלות נר תמיד וכבר דוחק גם רש"י בפירש הלשון תמיד עי"ש ואח"ז בכתוב מערב עד בוקר וכו' חוקת עולם לדורותם וכו' וקשה דאיך אפשר שיתקיים זה "לדורותם" אחר שנחרב הבית ובטל הדלקת המנורה ועל הלשון מערב עד בוקר פירש רש"י דהיינו תן לה מידתה וכפי שיער חכמים לילי טבת הארוכים וכו' עי"ש אבל קשה פשט הלשון הכתוב ע"ז כמוכן דבכתוב נכתב יערוך אותו מערב עד בוקר ומשמע דיערוך כל הזמן הזה? וגם בלשון הש"ס נמצא כזה "עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל וקשה להבין מה הלשון "באי עולם" אבל כידוע אשר התורה נדרשת ברמז גם לנצחיות זמננו וכמובא כ"ז באריכת ספר הקדוש תולדות יעקב יוסף אשר מפורש שם בשם הבעש"ט ז"ל שכל המצוות הם נצחיות ונוהגת בכל הדורות והיינו כי לא יחשוב ח"ו ויפיל לעצבות וליאוש במצב שפל כזה שאנחנו שרויים כעת ובמתי מעט של שרידי משרידי הפליטה אשר לבו ולקלון נחשבנו עוד בעיני שונאנו מבפנים כידוע וע"ז מרמזת לנו התורה כי הנר תמיד של "לילי האריכת" הגלות והחשכה נוראה כזה לא ישפיע לעצבנו עוד יותר וזה יערוך אותו מערב היינו מערב זמן חושך כזה עד בוקר של הגאולה וזה כונת הש"ס עדות הוא לכל באי עולם ולדורותם ואפילו בזמננו החושך כ"כ כזה שהשכינה עוד שורה בישראל וממנה ה' דולק בזמן הבית בה ה' מסיים היינו אפילו בזמן "סיום הגלות" אשר כבר סוף וסיום גלות המד והנורא ואעפ"כ השכינה שורה בישראל ועין בספרי "זכור לאברהם" ובהתאם לדברי אדמו"ר הקדוש צי"ע מסאדיגרו וצוקלי"ה עפ"י המעשה שהבאתי בספרי זה חלק א' עמוד א' ושפירש כי חשוב יותר הקידש של ליל ש"ק בעיר ווינא בסביבה של כמה וכמה ממחללי ש"ק ר"ל כי עי"ז המכוון בעדתו של הקידש על יצירת מעשה בראשית שנתקדש ע"י עדות הקידש בפני הכופרים וזה ג"כ לשון חז"ל "להעיד לפני באי עולם כי השכינה שורה בישראל" והיינו להעיד בפני באי עולם הכופרים ח"ו בקדישת קודשי האומה והש"ק כ"כ בזמננו וביפו כי אעפ"כ השכינה שורה בישראל כי השוכן אתם בתוך טומאתם כתיב וזה שפיר ברמז הלשון שממנה ה' מדליק ובה ה' מסיים היינו אפילו בזמן הסיום של החושך ואפילה של חשכות הגלות כ"כ אשר לפנינו אעפ"כ אין לנפול ח"ו עי"ז ברוח רק להתרומם בהבטחתו יתברך כי ישכון אתם בתוך טומאתם ויגאול אותנו מחושך זה בב"א לאור גדול ובוה מרומז ברוח הקודש ובנצחיות לשון חז"ל על דורנו אשר כפי שמודיע לנו עתוני השבוע בשם מר לובינר שחזר מאמ" ריקא והודיע אשר לב כל יהודי פועם עכשיו לשוב למקור המוסריות והמסורה וזה הרמז בלשון חז"ל על הדור הזה כי הנר תמיד "המעריב" עדות הוא לכל "באי עולם" וזה גם מדינת אמעריקא שבמערב גם שם נתעורר עכשיו וקודם ש"מסיים"

הגלות לפעום רוח טהור כי השוכן אתם בתוך טומאתם כתוב כנ"ל אבל לא לסמוך רק על עזרתנו מעזרת כספיות באחב"י ממדינת אמעריקא המערבי.

במדרש פ' תרומה על הכתוב ועשו את הארון בלשון רבים — כי בכל הכלים נאמר בלשון יחיד — "יבואו כל ישראל ויעסקו בתורה" עכ"ל המדרש ופירש מרן אדמו"ר הקדוש מבעלו דהרי א"א לקיים כל התרי"ג מצות דישנו מצות ששייכים רק בכהנים ולוים ולא בישראל מצות יבום וגיטין והשבת אבידה ומעקה וכדומה ואיך אפשר לקיים כא"א מישראל כל התרי"ג מצות דהן כנגד רמ"ח אבריו של כא"א ולחקן נפשו עי"ז ואמר שזה אפשר רק עי" לימוד התורה דאמרו חז"ל כל הלימוד בהלכותיה כאילו קיים זה בפועל ממש וכן לענין קרבנות כל הלימוד בהלכות עולה כאילו הקריב וכו' ועי"ז שפיר אמר המדרש הנ"ל על עשית הארון דמרמז על הנחת הס"ת בגופן של אדם וזה א"א לקיים רק עי" לימוד התורה וזה הרמז במדרש "יבואו כולם" ויעסקו היינו ישראלים ולא דוקא כהנים ולוים ועי"ז של לימוד התורה יקיימו כפועל ממש להוסיף עוד דזה הרמז שהי' אמה שבירית במידת הארון ולרמז דכ"ו שלא יעסקו בתורה הוי גם קיום בבחינת שבורים ולא בשלימות ורק עי" הלימוד בתורה כנ"ל ישרים א"ע כראוי עכ"ל"ה ודפח"ה.

מה שאמרתי דבר נפלא בס' ש"ק ש"ש בביהכנ"ס יפו פ' תצוה תשי"ד בס' הקדוש קדושת לוי פירש לשון הכתוב "ועשית ציצ' זהב טהור" דציץ הוא מלשון הבטה וכמציץ מן החרכים והיינו דצריך לעיין ולהסתכל היטב על מר"מ באמונה וכו' שיהי' לו זהב טהור בלי שום רמיה עכ"ל"ה ויש להוסיף על דברינו הקדושים דבר נפלא ונחמד דבכתוב אצל הארון והשלחן ג"כ הלשון זהב טהור אבל אצל הבדים של הארון והשלחן נאמר רק זהב סתם? וזה פלא ויש להסביר זה עפ"י רמז דברי הנ"ל דהרי בדי הארון והשלחן מרמזים על "תומכי אורייתא הת"ח ובני הישיבות והנה האפשרות להיצר להתעטף באצטלא ולומר להנותן צדקה דהרי נצטונו לדייק שיהי' לי רק זהב טהור ואיך מותר לי עוד להכשיל את הת"ח ומי יודע אם לא הוי זה כגזל בידו או אצל הנהלת הישיבות יען כי באמת הת"ח הוא לא תוכו כברו ומי יודע מצפונותיו ואם באמת עוסק כראוי בתורה ומי יודע אם ההנהלה בישיבה לא מועלים ומכניסים רוב הכסף לכיסם ועי"ז יתקרה הנודב החשוב ח"ו עי" תחבולות היצר וכפי שרגיל טענה זה בפי כמה וכמה בעוה"ר ועי"ז רמזה התורה שרק להנותן והנודב החיוב שישתדל במסחרו ובמ"מ שיהי' לו זהב טהור ולא לרמות ולגנוב ח"ו את הבריות ועי" היתר שיתמוך בזה לצדקה ולת"ח והישיבות כי "ד' שונא גזל בעולה כתוב" אבל על הת"ח בעצמם אין לך הרשות להתפטר עי" טענתו של היצר כי אסור לך להכשילו בגזל עי" הספק שמטיל כך כי המקבל מתנתך לא עוסק בתורה כראוי

ולא עובד ד' כראוי ואין תוכו ככרו כי הנסתרות לד' וכו' ורק שכונתך תהי' כלפי שמיא לקיים בזה לתמוך ברכים כושלות ידי ת"ח והישיבות הקדושים באמת וכו' וזה שנכתב אצל הבדים של הארון והשלחן שמרמוזים כידוע על התומכים באורייתא והמפרנסים לת"ח בצדקת פורונם שלהם די ליתן רק "זהב" ולא לדייק בהם כנ"ל אם זה הוי לפנייהם זהב טהור אשר בתחבולה זה יתקרב אותו היצר לגמרי ולהכשילו מצדקת פורונו ולהיות נחשב בין תומכי אורייתא

ואולי כדאי יותר שיתחשב הנותן החשוב עם הפירש הידוע מהמפורשים על דברי חז"ל אשר ירמיהו הנביא ביקש על האנשים בלתי הגונים אשר אפילו בזמן שיתנו צדקה יודמנו לפנייהם ליתן לאנשים בלתי מהוגנים עכ"ל חז"ל וקשה מאוד להבין אשר ירמיהו הנביא יתפלל ע"ז ופירשו רבותנו זל"ה באופן נפלא דהיינו ידידוע דהאדם נידון מידה כנגד מידה ובלשון אחר נאמר ג"כ בלשון חז"ל "ד' צלך" ופירשו כי כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה כן הש"י מתנהג עם האדם כפי מעשיו והנה בזמן שישנו קוטר ח"ו על האדם כי הוא בלתי הגון ולא ראוי שיתרחמו עליו מן השמים נמצא ע"ז מליץ וטוען הלא הוא ג"כ מרחם על אנשים בלתי הגונים כ"כ ולא מחפש בצדקתו למצוא דוקא ברור לו כשמש כי המבקש הוא הגון וישר לקבל ממנו נדבתו ע"כ ראוי הוא ג"כ לרחמים וזה שהתפלל ירמיהו בתפילתו דאפילו בזמן שנותנים "האנשים הבלתי הגונים" צדקה יודמן להם מקבלים ג"כ "אנשים בלתי הגונים" ומטעם הנ"ל ע"כ וזה פירש נפלא וע"כ בפ' תרומה תשי"ד אמר מרן אדמו"ר שליט"א בפירש הכתוב פ' הנ"ל

פ' כ"ד "ועשית לו זר זהב למסגרתו סביב והקשה מה זה כפל הלשון של ועשית לו זר זהב למסגרתו שנית הרי כבר נכתב אצל השלחן לעשות לו זר זהב ועיין רש"י שפירש על זה שזה הזר הנכתב למעלה ופירש לך כאן שעל המסגרת היתה ע"כ אבל לפ"ז קשה למ"ל הכתוב הקודם ופירש מרן שליט"א שהכתוב הקודם מרמז על טהרת השלחן של אדם שהוא במקום מזבח כפרה וצריך להיות נקי כמובן מכל מאכל בלתי טהור ואיסור ח"ו ואח"ז שוב מרמז הכתוב "ועשית לו זר זהב לעומת מסגרתו" היינו אפילו על המסגרת והגבול שנתרחק מהשלחן כל דבר טמא ואיסור יש לו לאדם עד לקדש א"ע במותר לו ולקיים בזה בכל דרכך דעתו וכמובא בש"ע ולא למלאות כרסו במותר לו רק בכדי שיהי' לו כח לעבוד השי"ת בקדושה וטהרה ע"י אכילה זה לבד מהכונות וסודות נעלמים שישנו עפ"י סוד בענין אכילתו של אדם עכ"ל"ה ודפח"ה.